

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp | Statsvetenskap | Hötterminen 2015

Lång väntan på grön gubbe

– En fallstudie av Miljøpartiet de Grønnes inträde
i Stortinget 2013.

Av: David Claesson

Abstract

The aim of this study has been to explain the breakthrough of the green party, Miljøpartiet de Grønne, in the 2013 parliament elections in Norway. This is carried out by an in-depth case study of the party. By using an agency-centered perspective, the assumption is that the party can influence their own ability to achieve entry into parliament. Therefore this study focuses on the party's actions, specifically the strategies used by the party. I have studied the party's strategies in three different areas: resources, policies and relations with other parties. This has been carried out by analyzing a large amount of different texts using both qualitative and quantitative methods. My findings show that the party was most successful with their resource and policy strategies. They succeeded in recruiting members and building up the organization of the party, increase the party's media space and challenge the other parties in environmental policies.

Keywords: nya partier, aktörscentrerat perspektiv, gröna partier, partistrategier, Miljøpartiet de Grønne.

Innehållsförteckning

Inledning	3
Problemformulering	4
Syfte och frågeställning	6
Begreppsdiskussion.....	6
Teori och tidigare forskning.....	7
Teoretiskt ramverk	9
Partiets resurser	11
Partiets sakpolitik.....	12
Partiets relationer med andra partier	13
Metod och material	14
Metodologisk infallsvinkel	14
Val av metod	14
Tillvägagångssätt och val av material	15
Diskussion.....	16
Analys	18
Den politiska möjlighetsstrukturen i Norge	18
Miljøpartiet de Grønnes resurser.....	21
Miljøpartiet de Grønnes ledarskap	21
Miljøpartiet de Grønnes medlemskap	23
Miljøpartiet de Grønnes ekonomiska resurser	24
Miljøpartiet de Grønne och medierna	26
Miljøpartiet de Grønnes sakpolitik	29
Miljøpartiet de Grønnes relationer med andra partier.....	32
Slutsatser	34
Förslag till fortsatt forskning.....	36
Källförteckning	37

Inledning

Partisystemen i de nordiska länderna var stabila och oförändrade under stora delar av 1900-talet. Från 1920-talet till slutet av 1960-talet bestod de nordiska ländernas partisystem av fyra till sex etablerade partier och den utmärkande konfliktlinjen var den mellan kapital och arbetare, den så kallade vänster-högerdimensionen. Seymour Lipset och Stein Rokkans klassiska begrepp om frusna partisystem passar väl in på de nordiska länderna och det dröjde till 1970-talet innan partisystemen i de nordiska länderna började tina upp. Denna upptining skedde då nya politiska partier lyckades vinna platser i de nationella parlamenten i samtliga nordiska länder med undantag för Sverige.¹

Bara ett fåtal av de nya partier som växte fram under 1970-talet har något större inflytande på politiken i Norden idag, undantaget är Fremskrittspartiet som etablerat sig och idag är tredje största parti i Norge. Framväxten av nya partier fortsatte under 1980-talet och på flera håll bildades en ny typ av politiska partier, de gröna partierna. Dessa nya gröna partier motsatte sig de etablerade partiernas fokus på tillväxt och ökad materiell rikedom, istället såg dessa partier miljön som den viktigaste politiska frågan och drev bland annat frågor om utökat miljöskydd, nedrustning av kärnkraften och en ekologisk livsstil.

1982 bildades Nordens första renodlade gröna parti, Miljöpartiet de Gröna i Sverige, partiet kan ses som en utveckling av den miljörörelse som växte fram inför folkomröstningen om kärnkraft som hölls 1980. Renodlade gröna partier bildades också i Danmark (De Grønne - 83), Finland (Gröna Förbundet -88) och Norge (Miljøpartiet de Grønne -88). Island är det enda landet i Norden där inget renodlat grönt parti har bildats, 1999 bildades dock Vänsterpartiet – de Gröna som är ett socialistiskt grönt parti.

Miljöpartiet de Grönas nationella genombrott kom i valet 1988 när de fick 5,6 procent av rösterna och sedan dess har partiet varit en del av det nationella parlamentet, med undantag för mandatperioden 1991-94. Gröna Förbundets genombrott i Finland kom 1991, partiet fick då 6,8 procent av rösterna och har varit en del av det nationella parlamentet sedan dess. Gröna förbundet har ingått i regeringsbildningen vid tre tillfällen sedan mitten av 90-talet och Miljöpartiet bildar sedan 2014 regering tillsammans med Socialdemokraterna. En vanlig förklaring till de båda partiernas genombrott är att miljön fick stor uppmärksamhet i media på

¹ Arter, David (2012), ” ’Big Bang’ Elections and Party System Change in Scandinavia: Farewell to the ’Enduring Party System’?”, *Parliamentary Affairs* vol. 65:4. s.827.

grund av inhemska miljöproblem och den kärnkraftsolycka som inträffade i Tjernoby 1986, vilket påverkade båda ländernas miljö.

De Grønne i Danmark lyckades aldrig komma över röstspärren på 2 procent och fick som mest 1,5 procent av rösterna i valen 1987 och 1988, idag är partiet insomnat.² I valet 2015 lyckades dock det nystartade gröna partiet Alternativet säkra nio mandat i parlamentet efter att ha fått 4,8 procent av rösterna i valet.³ Alternativet beskrivs som ett alternativt parti vars övergripande mål är att skapa en hållbar miljö.⁴

I likhet med sin danska motsvarighet har Miljøpartiet de Grønne i Norge haft en undanskymd roll i den norska politiken, partiet deltog för första gången i valet 1989, där partiet fick 0,4 procent av rösterna vilket under lång tid var partiets högsta notering i ett nationellt val.⁵ 2013 kom partiets nationella genombrott då de gick från 0,3 procent av rösterna i 2009 års val till 2,8 procent av rösterna fyra år senare. Partiet fick 5,6 procent av rösterna i Oslo vilket innebar att partiet tilldelades ett mandat i Stortinget.

En vanligt förekommande förklaring till att gröna partier har haft det svårt att ta sig in i de nationella parlamenten i Norge och Danmark är att några av de etablerade partierna har varit tidiga med att inkorporera miljöfrågan i sin politik. I Norge har Sosialistisk Venstreparti och det liberala Venstre setts som ägare av miljöfrågan.⁶ I Danmark har miljöfrågan dominerats av de båda vänsterpartierna Socialistisk Folkeparti och Venstresocialisterne.⁷

Problemformulering

Den ökade framväxten av nya partier under slutet av 1960-talet och fram till idag har inneburit att intresset för nya partier inom den statsvetenskapliga forskningen har ökat. På senare tid har exempelvis stor uppmärksamhet riktats mot den våg av nya högerpopulistiska partier som växt fram i Europa. Forskningen har fokuserat dels på framväxten och bildandet

² Andersen, Jørgen G. (1990), "Denmark: Environmental Conflict and the 'Greening' of the Labour Movement", *Scandinavian Political Studies* vol. 13:2, s. 188.

³ Nordsieck, Wolfram (2015) "Parties and Elections: Denmark", www.parties-and-elections.com, nedladdad 2015-11-18.

⁴ Kosiara-Pedersen, Karina (2015), "Tremors, no earthquake. The 2015 Danish parliamentary election", *West European Politics*, 11 december 2015, s.2.

⁵ Nordsieck, Wolfram (2013) "Parties and Elections: Norway", www.parties-and-elections.com, nedladdad 2015-11-19.

⁶ Farstad, Fay Madeleine (2014), "The Norwegian Greens: coming in from the cold?", *Environmental Politics* vol. 23:6. s. 1096.

⁷ Andersen, Jørgen G. (1990) s. 188.

av nya partier men även på nya partiers valframgångar och intåg i nationella parlament.⁸ Den tidigare forskningen har utmynnat i tre dominerande perspektiv för att försöka förklara nya partiers framväxt och valframgångar, det institutionella perspektivet, det strukturella perspektivet och det aktörscentrerade perspektivet med fokus på de etablerade partiernas agerande.⁹

De gröna partierna i Norden har, sedan deras framväxt på 1980-talet, utvecklats åt olika håll vilket framgår i inledningen av denna uppsats. Å ena sidan har vi situationen i Finland och Sverige där de gröna partierna har etablerat sig i de nationella parlamenten och även varit en del av regeringen vid ett eller flera tillfällen. Å andra sidan finns de gröna partierna i Norge och Danmark som har misslyckats med att locka tillräckligt med väljare för att ta plats i det nationella parlamentet. I vilket fall var detta fallet fram till 2013, då Miljøpartiet de Grønne, efter över tjugo år av blygsamma valresultat lyckades ta sig över röstspärren och säkra ett mandat i parlamentet efter att ha fått 2,8 procent av rösterna.

Det anmärkningsvärda i det norska fallet är att partiets intåg i parlamentet inte tycks ha föregåtts av någon uppenbar extern händelse, som var fallet när de gröna partierna fick sina genombrott i Finland och Sverige. Opinionsundersökningar i Norge visar också att miljöfrågan tappade i betydelse för väljarna, inför valet 2013 uppgav 11 procent av väljarna att miljöfrågan var den viktigaste frågan vilket kan jämföras med 2009 då 24 procent av väljarna rankade miljöfrågan som den viktigaste politiska frågan.¹⁰ Enligt de dominerande förklaringsmodellerna fanns det inte mycket som pekade på att partiet skulle lyckas bli invalda i det nationella parlamentet, ändå var det precis vad som hände.

I doktorsavhandlingen från 2012, *Målsättning riksdagen. Ett aktörsperspektiv på nya partiers inträde i det nationella parlamentet*, undersöker Niklas Bolin de fyra nya partier som lyckats bli invalda i riksdagen i Sverige. Med hjälp av fallstudier av de fyra partierna är hans syfte att undersöka nya partiers möjligheter att påverka sina egna chanser att bli invalda i det nationella parlamentet. Genom att studera de nya partiernas strategier är hans mål att

⁸ Selb, Peter och Sandrine Pituctin (2010), "Methodological Issues in the Study of New Parties' Entry and Electoral Success", *Party Politics* vol. 16:2. s.147.

⁹ Erlingsson, Gissur Ó. (2005), *Varför bildas nya partier? Om kollektivt handlande och partientreprenörer*. Lund: Lunds Universitet. s.53-60.

¹⁰ Farstad, Fay Madeleine (2014), s. 1098.

undersöka om det finns strategier som kan sägas vara mer framgångsrika än andra och som nya partier kan antas använda sig av för att bli invalda i det nationella parlamentet.¹¹

Mitt forskningsproblem grundar sig i Miljøpartiet de Grønnes nationella genombrott 2013 och hur det kommer sig att detta genombrott skedde vid just denna tidpunkt. Med hjälp av en fallstudie av Miljøpartiet de Grønne och genom att använda mig av ett aktörscentrerat perspektiv med fokus på det nya partiet är min förhoppning att hitta en förklaring till varför Miljøpartiet de Grønne lyckades bli invalda i det nationella parlamentet 2013.

Syfte och frågeställning

Denna uppsats syftar till att ingående beskriva Miljøpartiet de Grønnes strategier inför valet 2013 och med den empiriska beskrivningen som grund fastställa vilken eller vilka av dessa strategier som var avgörande för att partiet tog klivet in i parlamentet. Uppsatsen har alltså både ett deskriptivt syfte och ett förklarande syfte. Empiriskt är min ambition att bidra med ökad kunskap om det norska gröna partiet Miljøpartiet de Grønne och partiets strategier inför valet 2013. På det teoretiska planet är min ambition att bidra till teoribildningen om nya partier och i synnerhet nya partiers inträde i nationella parlament.

Min frågeställning lyder:

Hur såg Miljøpartiet de Grønnes strategier ut inför valet 2013 och vilka strategier var avgörande för att partiet blev invalda i Stortinget?

Begreppsdiskussion

Nya partier

Begreppet nya partier kan definieras på olika sätt och därför har jag för avsikt att förtydliga vad jag avser med nya partier i denna uppsats. Detta kräver att jag särskiljer nya partier från etablerade partier. Inledningsvis snuddade jag vid Lipset och Rokkans teori om de frusna partisystemen som försöker förklara varför partisystemen i väst präglades av stabilitet från 1920-talet och fram till slutet av 1960-talet. Lipset och Rokkan menade att de dåvarande partisystemen präglades av fyra konfliktlinjer: centrum vs. periferi, stat vs. kyrka, bondesamhället vs. industriella samhället och kapital vs. arbete.¹²

¹¹ Bolin, Niklas (2012), *Målsättning riksdagen. Ett aktörsperspektiv på nya partiers inträde i det nationella parlamentet*. Umeå: Statsvetenskaplig institutionen Umeå universitet. s. 5.

¹² Erlingsson, Gissur Ó. (2005), s.37.

Dessa fyra konfliktlinjer lade grunden för vilka partier som bildades och hur partierna agerade, det vill säga att partierna under denna tid såg någon av dessa fyra konflikter som den viktigaste politiska frågan.¹³ I de flesta länderna finns en stor del av dessa partier kvar och brukar vanligtvis benämnas som etablerade partier.

Med nya partier avser jag partier som inte varit en del av det ursprungliga partisystemet och som har blivit invalda i det nationella parlamentet för första gången efter 1960-talet.

Miljøpartiet de Grønne är inte nytt i ordets rätta bemärkelse, då partiet existerat sedan 1987 och deltagit i nationella val sedan 1989, men utifrån min definition av nya partier kan det ändå klassas som ett nytt parti då partiet blev invalt i parlamentet för första gången 2013.

Teori och tidigare forskning

Det här avsnittet kommer inledas med en presentation av den tidigare forskningen inom fältet nya politiska partier och kommer efterföljas av en diskussion om den teori jag valt att använda mig av i denna uppsats. Som jag nämnde i inledningen av denna uppsats så har den tidigare forskningen om nya partier dominerats av tre perspektiv - det institutionella, det strukturella och det aktörscentrerade perspektivet.

Det är svårt att bortse från det institutionella perspektivet då det känns som en självklarhet att de institutionella spelreglerna påverkar nya partier och deras eventuella framgång.

Exempelvis är det inte många som skulle bestrida påståendet att en låg röstspärr är mer fördelaktigt för ett nytt parti än en hög röstspärr. Många studier med ett institutionellt perspektiv har koncentrerat sig på att studera valsystemets påverkan på nya partiers bildande och inträde i nationella parlament.

Ett exempel är John Willey som med utgångspunkt i Maurice Duvergers hypotes om valsystemets påverkan på partisystemet undersöker förhållandet mellan valsystemets utformning och nya partiers framgångar.¹⁴ Willeys slutsats är att storleken på valdistrikten påverkar nya partiers möjligheter att nå framgång, närmare bestämt att nya partier har större möjligheter att nå framgång i länder med stora valdistrikt.¹⁵ Detta perspektiv har sin största styrka när det kommer till att förklara skillnader mellan olika politiska system, det är dock inte lika användbart för att förklara ett nytt partis plötsliga inträde i parlamentet. Detta på

¹³ Håkansson, Anders (2005), "Vad styr partiers agerande?" i Erlingsson, Gissur Ó., Anders Håkansson, Karl Magnus Johansson och Ingvar Mattson, *Politiska Partier*, Lund: Studentlitteratur. s. 65-66.

¹⁴ Willey, Joseph (1998), "Institutional Arrangements and the Success of New Parties in Old Democracies", *Political Studies* vol. 46:3, s. 651-668.

¹⁵ Willey, Joseph (1998), s. 667.

grund av att förändringar av de institutionella spelreglerna är ovanliga och därför har detta perspektiv svårt att förklara förändringar som sker i ett och samma system.¹⁶

Det strukturella perspektivet lägger stor vikt vid väljarnas åsikter och värderingar och kopplas ofta samman med Robert Ingleharts tes om postmateriella värderingar. Ingleharts tes går ut på att det ökade välståndet i västvärlden under efterkrigstiden ledde till att medborgarnas värderingar förändrades. När allt fler medborgare fick det bättre ställt och sina materiella behov tillfredställda i högre grad blev istället livsstilsfrågor viktigare än ekonomiska frågor.¹⁷ Hypotesen är att nya partier uppstår när väljarnas värderingar och åsikter förändras, i takt med detta skapas nya konflikter i samhället som leder till att nya partier bildas som representerar dessa nya konflikter.¹⁸

Detta perspektiv låter också tilltalande och framförallt mer passande för att förklara förändring i ett och samma system än det institutionella. Svagheter med detta perspektiv är att det finns väldigt lite empiriskt stöd för denna förklaring och antagandet om att nya partier växer fram automatiskt i takt med att samhället förändras.¹⁹ Det är i synnerhet det sistnämnda som enligt mig är detta perspektivs största svaghet, att nya partier bara skulle dyka upp som en följd av samhällliga förändringar innebär att aktörer och individers betydelse negligeras.

Det aktörscentrerade perspektivet inom den tidigare forskningen har till stor del fokuserat på de etablerade partiernas agerande och hur detta påverkar nya partier.²⁰ Väljarnas förändrade åsikter och värderingar antas påverka de etablerade partiernas agerande och det är de etablerade partiernas grad av flexibilitet och anpassningsförmåga som avgör om det finns utrymme för nya partier eller inte.²¹ Ignacio Lago och Ferran Martinez använder sig av detta perspektiv för att undersöka nya partiernas framgångar i spanska regionalval.²² De kommer fram till att nya partier når större framgång i distrikt där det finns 1) ett stort antal väljare som är missnöjda med det politiska utbudet, det vill säga en diskrepans mellan väljarnas åsikter och värderingar och de etablerade partiernas politik och 2) ett stort antal volatila väljare som är beredda att byta parti om det dyker upp ett bättre alternativ.²³

¹⁶ Erlingsson, Gissur Ó. (2005), s. 55.

¹⁷ Erlingsson, Gissur Ó. (2005), s. 56.

¹⁸ Erlingsson, Gissur Ó. (2005), s. 57.

¹⁹ Erlingsson, Gissur Ó. (2005), s. 57-58.

²⁰ Bolin, Niklas (2012), s. 4.

²¹ Erlingsson, Gissur Ó. (2005), s. 58-59.

²² Lago, Ignacio och Ferran Martinez (2011), "Why New Parties", *Party Politics* vol. 17:1, s. 3-20.

²³ Lago, Ignacio och Ferran Martinez (2011), s. 16.

En vanligt förekommande kritik mot detta perspektiv är, precis som i fallet med strukturella perspektivet, att det nya partiets agerande förbises. Trots detta anser jag att det aktörscentrerade perspektivet är passande för min studie och Fay Madeleine Farstad använder det som delförklaring till att Miljøpartiet de Grønne misslyckats med att bli invalda i parlamentet under tidigare val.²⁴ De etablerade partierna i Norge inkorporerade tidigt miljöfrågan i sin politik vilket inneburit att Miljøpartiet de Grønne misslyckats med att äga miljöfrågan.²⁵ En viktig skillnad i min studie är att jag använder det aktörscentrerade perspektivet för att studera det nya partiets agerande och inte de etablerade partiernas agerande.

Teoretiskt ramverk

Jag kommer i min studie använda mig av Niklas Bolins aktörscentrerade teori som han utvecklade i arbetet med sin doktorsavhandling *Målsättning riksdagen. Ett aktörsperspektiv på nya partiers inträde i det nationella parlament 2012*. Denna teorins grundantagande är att det krävs två villkor för att ett nytt parti ska lyckas med att bli invalda i det nationella parlamentet. För det första måste den *politiska möjlighetsstrukturen vara gynnsam* och sedan krävs att det nya partiet tar vara på möjligheten genom ett *lyckosamt strategiskt agerande*.²⁶ Ett nytt parti är alltså beroende både av gynnsamma externa omständigheter och ett lyckosamt strategiskt agerande från partiet själva för att lyckas bli invalda i det nationella parlamentet.

Som jag tagit upp i föregående avsnitt så har den tidigare forskningen letat efter förklaringar till nya partiers framväxt och framgångar främst med hjälp av externa faktorer. Bolin menar att de externa faktorerna har betydelse för nya partiers framväxt och framgång men att det är en självklarhet att det även krävs ett fokus på det nya partiets agerande för att kunna förklara nya partiers inträde i nationella parlament. Exakt vad som är en gynnsam politisk möjlighetsstruktur är svårt att definiera men en låg röstpärr eller en stor andel missnöjda och volatila väljare är mer gynnsamt än höga röstpärrar och en väljarkår med hög tilltro till de etablerade partiernas politik.²⁷

Teorin betonar vikten av att det finns en politisk möjlighetsstruktur men störst fokus läggs på det nya partiets agerande. Det aktörscentrerade perspektivet grundar sig i en syn på partier som rationella aktörer som likt en individ är kapabel att ta beslut utifrån egna prioriteringar.

²⁴ Farstad, Fay Madeleine (2014), s. 1096.

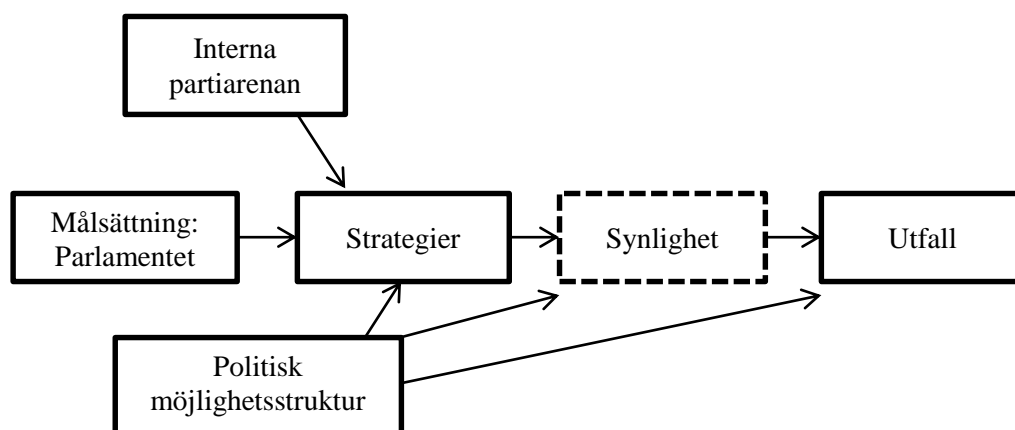
²⁵ Farstad, Fay Madeleine (2014), s. 1096.

²⁶ Bolin, Niklas (2012), s. 15.

²⁷ Bolin, Niklas (2012), s. 17.

Om ett parti når framgång antas detta inte i första hand bero på samhälleliga eller institutionella förändringar, istället är det partiets agerande som är förklaringen till framgången. Partiet har utvecklat strategier för att nå sina mål och dessa strategier har anpassats till de externa omständigheterna.²⁸ När partier studeras utifrån synen att de är rationella aktörer krävs ett förtydligande av vilken del av partiet som studeras, eftersom partier består av en samling individer som har olika åsikter om målsättningar och vilka strategier som ska användas är det i princip omöjligt att studera alla individer. Därför kommer jag avgränsa mig till att studera Miljøpartiet de Grønnes partiledning. Dels av den anledningen att det är dessa personer som uttalar sig i media och representerar partiet utåt men också för att deras agerande påverkas och begränsas av det som beslutas intern i partiet. Därför kan det antas att partiets politik som helhet återspeglas i partiledningens utsagor och agerande.

Niklas Bolin använder sig av en figur för att sammanfatta det teoretiska ramverket.

Inom forskningen som utgår från synen på partier som rationella aktörer har det utvecklats teorier om vilka målsättningar partier har, Kaare Strøm menar att partier i huvudsak har tre olika målsättningar: maximera antalet röster, maximera antal politiska platser och maximera sin policypåverkan.²⁹ Strøm menar att dessa målsättningar konkurrerar med varandra och därför krävs att partiet gör avvägningar om vilken målsättning som ska prioriteras. Om ett parti exempelvis prioriterar policypåverkan under en viss tid sker det på bekostnad av röstmaximering, partiet skiftar därför målsättning beroende på både interna och externa

²⁸ Bolin, Niklas (2012), s. 17.

²⁹ Strøm, Kaare (1990), "A Behavioral Theory of Competitive Political Parties", *American Journal of Political Science* vol. 34:2 s. 566-568.

faktorer.³⁰ Nya partier antas i första hand sträva efter att maximera antalet röster för att lyckas nå inträde i det nationella parlamentet men detta innebär inte att partiet bör ses som enbart ett röstmaximerande parti. Nya partier kan, som sagt, ha andra målsättningar än röstmaximering men antagandet är att den röstmaximerande målsättningen prioriteras framför de andra målsättningarna, i synnerhet när det är nära till val.

Som jag nämnt innan utgår denna teori från att det krävs en gynnsam politisk möjlighetsstruktur och ett lyckosamt strategiskt agerande av det nya partiet för att lyckas nå inträde i det nationella parlamentet. Detta innebär att partiet inte är utelämnat till slumpen eller ödets nyck utan partiet kan själva påverka sina chanser att bli invalda i parlamentet.³¹ De strategier som partiet väljer formar partiets agerande och således fokuserar denna teori på att undersöka partiernas strategier. Bolin menar att partiernas strategier kan delas in i tre olika strategiområden och denna uppdelning ser ut som följer: *partiets resurser*, *partiets sakpolitik* och *partiets relationer med andra partier*.

Partiets resurser

Bolin bygger sin undersökning av partiets resurser på forskaren Paul Lucardies arbete om nya partier. Lucardie menar att för att ett nytt parti ska kunna dra nytta av en gynnsam politisk möjlighetsstruktur krävs att partiet lyckas mobilisera resurser. Förutom ekonomiska resurser menar Lucardie att det finns tre viktiga resurser för ett nytt parti: ledarskap, medlemmar och exponering i media. Dessa resurser är nödvändiga för att ett nytt parti ska ha möjlighet att nå framgång men Lucardie pekar också på vikten av att partiet har ett politiskt projekt och att det finns en gynnsam politisk möjlighetsstruktur.³²

Den estniska forskaren Alan Sikk menar att alla partier i dagens samhälle står inför problemet med att nå ut med sitt budskap och kommunicera med väljarna och menar därför att en av partiernas viktigaste uppgifter är att bryta igenom synlighetsfiltret.³³ Detta bygger på tanken att väljare röstar på det parti som hen anser sig stå närmast, för att partiet ska nå framgång krävs därför att väljaren känner till partiet och partiets kandidater och att väljaren vet något om partiets möjlighet att bli vald och där igenom driva igenom sin politik.³⁴ Om ett nytt parti ska lyckas bli invalt i det nationella parlamentet krävs att det bryter igenom synlighetsfiltret.

³⁰ Strøm, Kaare (1990), s. 572-573

³¹ Bolin, Niklas (2012), s. 38.

³² Lucardie, Paul (2000), "Prophets, Purifiers and Prolocutors", *Party Politics* vol 6:2, s. 178-179.

³³ Sikk, Allan (2006), *Highways to Power: New Party Success in Three Young Democracies*, Tartu: Tartu University Press. s. 31.

³⁴ Sikk, Allan (2006), s. 31.

Resurserna kan ha olika betydelse för olika partier och det är rimligt att anta att partier väljer att prioritera olika resurser för att bryta igenom synlighetsfiltret.³⁵

Ledarskapsstrategin innefattar vilket slags ledarskap som väljs och vilken eller vilka ledare som väljs. Partier kan lägga fokus på att välja en intresseväckande och populär ledare och hoppas att detta får väljare att rösta på partiet, det vill säga att ledaren har en direkt påverkan på partiets framgång. En annan strategi kan vara att välja en ledare som är skicklig på att få partiet att fungera bra internt, det vill säga en ledare som har en indirekt påverkan genom att hen är duktig på att bygga upp partiets organisation.

Medlemsstrategin innebär vilket fokus partiet lägger på att värva medlemmar.

Utgångspunkten är att det är fördelaktigt med så många medlemmar som möjligt då det ger ökade ekonomiska resurser och en möjlighet att bygga upp organisationen på lokal och regional nivå. Om partiet lyckas bra i lokala och regionala val kan detta leda till ökad publicitet, finansiella resurser och ökad tilltro för partiet bland väljare och andra partier.³⁶

Partiets ekonomiska resurser och deras arbete med att bygga upp så stora ekonomiska resurser som möjligt är i fokus när partiets *pengastrategi* undersöks. Här är antagandet att samtliga partier strävar efter att bygga upp så stora ekonomiska resurser som möjligt, ett rikt parti är mindre beroende av sina medlemmar och därför antas att medlemmarna har mindre betydelse i de rikaste partierna. *Mediestrategin* fokuserar på hur partiet arbetar för att nå ut till media och för att öka sin exponering. Det antas att samtliga partier eftersträvar så mycket exponering som möjligt för att bryta igenom synlighetsfiltret.

Partiets sakpolitik

Detta strategiområde berör den sakpolitik som det nya partiet driver och bygger på förutsättningen att de måste lyckas med att få väljare att byta parti för att nå framgång.

Forskningen har visat att väljarnas partiloyalitet har minskat på senare tid och att de är mer volatila vilket innebär att konkurrensen om väljarnas röster har ökat.³⁷ Bolin listar tre sakpolitiska strategier som ett nytt parti kan använda sig av.

Positioneringsstrategin utgår från antagandet att nya partier är mer flexibla än de etablerade partierna och har större möjlighet att förändra sin policy i syfte att attrahera väljare. Det är troligt att det nya partiet, för att dra till sig uppmärksamhet, har andra ståndpunkter i politiska

³⁵ Bolin, Niklas (2012), s. 39.

³⁶ Bolin, Niklas (2012), s. 39.

³⁷ Bolin, Niklas (2012), s. 29.

frågor än de etablerade partierna. Därför kan det förväntas att det nya partiet fokuserar på de frågor där de skiljer sig åt från de andra partierna och försöker lyfta fram dessa, samtidigt är det viktigt att väljarna attraheras av de frågor som lyfts fram av partiet.³⁸

Sakfrågeägarstrategin förutsätter att det nya partiet för fram och lägger fokus på de frågor som partiet anses äga. Detta går att förtydliga med ett exempel från den svenska politiken, det går att förvänta sig att partiet Feministiskt Initiativ anstränger sig för att lyfta fram frågor om jämställdhet med förhoppning att påverka den politiska agendan. Detta tvingar de övriga partierna att uttala sig i frågan och ta ställning men eftersom Feministiskt Initiativ lyfte fram frågan ses de som det mest trovärdiga alternativet av väljarna.³⁹ När det gäller frågor där de inte ses som det mest trovärdiga alternativet förväntas de istället undvika frågan och tona ner den. Det finns också möjlighet att ta över en gammal fråga där ett etablerat parti har misslyckats och på det sättet attrahera väljare.

Den sista strategin inom sakpolitik berör frågan om det nya partiet väljer en enfrågstrategi eller en paketstrategi och benämns som *strategi för programbredd*. Enfrågestrategin kan ses som en ”quick fix” för att lyckas nå inträde i nationella parlamentet men kan också skapa problem över tid medan paketstrategin kanske inte attraherar lika många röster på kort tid men kan vara lönsamt i det långa loppet.⁴⁰

Partiets relationer med andra partier

Inom detta strategiområden lyfter Bolin fram två olika strategier som ett nytt parti kan välja att använda sig av. *Samarbetsstrategin* innebär att partiet ingår samarbete med ett eller flera av de etablerade partierna. Denna strategi kan innebära att partiet blir mer tagna på allvar av väljarna eftersom ett eller flera av de etablerade partierna väljer att samarbeta med partiet. *Anti-etablissemangsstrategin* är motsatsen till samarbetsstrategin och är vanligt förekommande bland nya partier. Målet är att skapa en vi-mot-dem situation genom att klumpa ihop samtliga politiker och etablerade partier till en och samma grupp. De målas upp som att de har tappat kontakt med folket och lever i sin egna ”politiska” verklighet där det viktigaste är att behålla makten och befästa det existerande systemet. Det nya partiet å sin sida representerar folket och kan föra deras talan, de påpekar hur de motarbetas av etablissemangen och vill måla upp en bild av sig själva som ett offer.

³⁸ Bolin, Niklas (2012), s. 40.

³⁹ Bolin, Niklas (2012), s. 32.

⁴⁰ Bolin, Niklas (2012), s. 34.

Metod och material

Metodologisk infallsvinkel

Inledningsvis vill jag klargöra min metodologiska infallsvinkel som grundar sig på kritisk realism. Jag tror att det finns en verklighet som kan observeras utifrån och att vi genom empiriska undersökningar och observationer kan nå en ökad kunskap om denna verklighet, samtidigt som det krävs ett kritiskt förhållningssätt till denna kunskap.

Val av metod

Då denna studie har som syfte att ingående beskriva Miljøpartiet de Grønnes agerande och förklara partiets genombrott i Stortingsvalet 2013 har jag valt att använda mig av en fallstudie där jag har använt mig av både kvalitativa och kvantitativa metoder. I den deskriptiva delen av analysen har jag använt mig av kvalitativ textanalys, den förklarande delen av analysen bygger på process-spårning och där har jag använt mig av kvantitativ innehållsanalys och kvantitativa data från valundersökningar.

Det som har förenat den tidigare forskningen om nya partier, oavsett perspektiv, är dess fokus på att söka efter empiriska generaliseringar. Den variabelinriktade metoden, som testar teorier för att påvisa den oberoende variabelns effekter på den beroende variabeln, har dominerat den tidigare forskningen. Den variabelinriktade metodens styrka är att skapa generella förklaringar, vilket dock har ett pris, att komplexiteten ofta förbises.⁴¹ Det motsatta kan sägas om fallstudier, som fokuserar på ett mindre antal fall och undersöker dessa mer djuplodande vilket innebär att denna metod inte har ambitionen att skapa generaliseringar. Fallstudiens styrka är istället att förklara komplexiteten, det vill säga att hitta den kausala mekanismen som förklarar varför den oberoende variabeln påverkar den beroende variabeln.⁴²

En viktig del av forskningen är dess krav på intersubjektivitet, det vill säga att forskaren öppet redovisar hur en studie har genomförts för att möjliggöra en replikering av studien och kunna utsätta den för kritisk granskning.⁴³ Av den anledningen följer en redovisning om hur jag gått till väga rent praktiskt för att genomföra min studie vilket efterföljs av en diskussion om metod och material.

⁴¹ Ragin, Charles C. (1987), *The Comparative Method. Moving Beyond the Qualitative and the Quantitative Strategies* (revised ed.), Oakland: University of California Press. s.54.

⁴² Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2012), *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik. s. 78-79.

⁴³ Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2012), s. 25-26.

Som nämndes ovan har jag använt mig av en kvalitativ textanalys i den deskriptiva delen av analysen. Självtänkt kan jag tycka att begreppet kvalitativ textanalys är ganska intetsägande och för att förstå hur jag har använt mig av denna metod krävs att detta tydliggörs. I boken *Metodpraktikan* framhålls att den kvalitativa textanalysen är användbar för att uppmärksamma de väsentliga delarna av en text och nå ökad förståelse för textens innehåll. Genom att läsa en text noggrant och ställa frågor till texten är målet att utröna vad texten egentligen säger.⁴⁴

Tillvägagångssätt och val av material

Mitt mål i den deskriptiva analysen har varit att försöka utröna hur Miljøpartiet de Grønnes strategier har sett ut. Detta har jag gjort genom att analysera texter där partiets företrädare uttalar sig. Jag har ställt frågor till materialet i form av ”vilka strategier lyfter partiet fram som betydelsefulla?” och ”vad gör partiet för att lyckas nå målet?”. Arbetet med dessa texter har medfört en viss grad av tolkning, jag har framförallt lagt vikt vid vem avsändaren är och fokuserat på uttalanden från personer i partiets ledning då jag anser att dessa bäst representerar partiets officiella linje. Att analysen innehåller en viss grad av tolkning innebär också att de slutsatser jag har kommit fram till inte kan sägas vara absoluta, det är möjligt att en annan forskare skulle komma fram till andra slutsatser än vad jag har gjort. För att göra min analys så genomskinlig som möjligt och öka tillförlitligheten i mina tolkningar har jag använt mig av direkta citat när jag tyckt att detta varit passande och lagt stor vikt vid att mina referenser ska vara så tydliga som möjligt.

Materialet för den deskriptiva analysen har till stor del bestått av sekundärkällor i form av tidningsartiklar, texter som publicerats på partiets hemsida och jag har även använt mig av det lilla utbud av tidigare forskning som finns om partiet. I vissa fall har jag lyckats få tag i primärkällor i form av partidokument men dessa har varit svåra att få tag i. Insamlingen av data har till stor del gått till så att jag använt mig av Mediarkivet, där även norska tidningsartiklar finns lagrade. Jag har i huvudsak använt ”Miljøpartiet de Grønne” som sökord och kombinerat detta med exempelvis partiföreträdarnas namn eller andra nyckelord. Detta har medfört att jag har läst igenom ett stort material av texter på norska för att skapa mig en helhetsbild och sållat ut de viktigaste artiklarna med fokus på intervjuartiklar med talespersonerna och toppkandidaten Rasmus Hansson. Då det inte finns så mycket material om partiet innan 2011 har detta år i de flesta fall fungerat som startpunkt för mina sökningar.

⁴⁴ Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2012), s. 210.

Den förklarande delen av analysen bygger på samma tänk som vid processspårning, som namnet antyder så är det processen och inte utfallet som är i fokus vid processspårning. Även om jag inte använt mig till fullo av analystekniken processspårning så bygger min analys på samma tanke. I de flesta fall där process-spårning används är utfallet redan känt, vilket även är fallet i min studie.⁴⁵ Processspårning innebär att processen kartläggs och att avgörande händelser som kan ha påverkat utfallet identifieras. Det gäller därför att identifiera viktiga aktörer som varit delaktiga och hur deras beslut påverkat processen.⁴⁶ På förhand vet vi att Miljøpartiet de Grønne lyckades bli invalda i det nationella parlamentet, det jag är intresserad av i denna studie är att identifiera orsakskedjan, det vill säga att undersöka hur partiets agerande påverkat utfallet.

Teorin utgår från att det krävs att två villkor uppfylls för att ett nytt parti ska nå inträde i parlamentet, *en gynnsam möjlighetsstruktur* och *ett lyckosamt strategiskt agerande* av partiet. För att undersöka om partiets strategier varit lyckosamma har jag använt mig av olika data, exempelvis officiella data om valresultat, partiets medlemsantal och partiets budget och partibidrag. Jag har även använt mig av kvantitativ innehållsanalys för att mäta partiets genomslag i media och tagit hjälp av data från valundersökningar för att undersöka om partiets sakpolitiska strategier har varit lyckosamma.

Mediearkivet har använts för att genomföra en kvantitativ innehållsanalys med syfte att undersöka hur mycket publicitet partiet har fått i media. Detta har gjorts genom att räkna antalet träffar som ”Miljøpartiet de Grønne” fått från 2005 fram till valet i september 2013. För att kunna göra en uppskattning av dessa siffror har det gjorts i relation till antalet träffar för det största partiet, Arbeiderpartiet. Mediearkivet har även använts för att mäta de ledande personerna i partiets genomslag i media för att säga något om partiets ledarskapsstrategi. Jag har även använt mig av den valundersökning som publicerats av det norska valforskningsprogrammet för att undersöka hur lyckosamma partiets sakpolitiska strategier var.

Diskussion

Mina val av metoder och material kan givetvis diskuteras, den mest självklara frågan borde vara varför jag inte intervjuat någon företrädare för partiet eller grävt djupt i partiets interna dokumentarkiv. Svaret på denna fråga är att trots att jag kontaktade partiet vid ett flertal

⁴⁵ Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2012), s. 130.

⁴⁶ Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2012), s. 130.

tillfällen lyckades jag inte få till någon intervju eller få tillgång till interna partidokument. Intervjuer med ledande personer i partiet och tillgång till interna partidokument hade stärkt validiteten i min undersökning då jag med hjälp av dessa data hade kunnat undersöka hur diskussionerna och beslutsprocessen inom partiet såg ut. Om jag hade fått tillgång till dessa primärkällor hade jag även kunnat använda mig av triangulering på ett annat sätt, det vill säga att använda partidokumenterna som grund och komplettera dessa källor med intervjuer och tidningsartiklar. Triangulering har istället använts på det sättet att jag sökt information från flera olika textmaterial för att öka validiteten i undersökningen. Fokus har legat på partiföreträdarnas uttalanden i media, officiella partidokument och partiets officiella agerande. Jag anser att partiets officiella agerande till viss del kan ge en bild av hur det sett ut inom partiet.

Då mitt material till stor del består av sekundärkällor i form av tidningsartiklar finns det skäl att diskutera detta. Det finns alltid en risk med sekundärkällor att berättarens historia inte återges på ett helt korrekt vis, det kan exempelvis handla om omedvetna felciteringar eller missuppfattningar. En annan faktor som jag har varit tvungen att ta hänsyn till är att vara uppmärksam på berättarens tendens. Eftersom de uttalanden jag har analyserat kommer från företrädare för ett politiskt parti är det viktigt att vara medveten om att de har ett intresse av att framhäva vissa saker mer än andra och det gäller därför att vara medveten om detta.⁴⁷ När det gäller användandet av valundersökningen är det viktigt att komma ihåg att det är en urvalsundersökning med mindre än 2000 respondenter. Detta är viktigt att komma ihåg, i synnerhet när det gäller den fråga om var partiernas väljare placerar sitt parti på en vänster-högerskala inom vissa sakfrågor. Då Miljøpartiet de Grønne fick 2,8 procent av rösterna är underlaget på dessa frågor väldigt litet.

Avslutningsvis bör nämnas att det material jag använt mig nästan uteslutande är skrivet på norska, detta har medfört att jag fått översätta vissa ord och begrepp. Det gick lättare att förstå norska i text än vad jag hade förväntat mig men vissa ord och begrepp kan vara förvirrande då de liknar svenska ord men har en annan betydelse, på grund av detta reserverar jag mig för vissa felöversättningar. Som ni kommer att märka är de citat jag använt mig av inte översatta till svenska men jag tror inte att detta kommer utgöra några större problem för läsaren.

⁴⁷ Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2012), s. 285-286.

Analys

Den politiska möjlighetsstrukturen i Norge

I det här avsnittet kommer jag undersöka hur den politiska möjlighetsstrukturen såg ut inför valet 2013 i Norge, med fokus på institutionella och sociologiska faktorer. Detta innebär att jag kommer att undersöka hur valsystemet är utformat och hur regelverket ser ut gällande partistöd och hur konfliktdimensionen ser ut i det i norska partisystemet. Att den politiska möjlighetsstrukturen är gynnsam är enligt Bolin en viktig faktor för att nya partier ska lyckas bli invalda i det nationella parlamentet.⁴⁸

Norge använder sig av ett proportionellt valsystem, landet är uppdelat i nitton valdistrikt som varierar i geografisk storlek och populationsmängd. Antal mandat som varje distrikt innehar grundas på både geografisk storlek och populationsmängd vilket leder till att de största landsbygdsdistrikten tilldelas ett högre antal platser.⁴⁹ Parlamentet består av 169 platser och av dessa fördelas 150 platser utifrån resultaten i de olika valdistrikten. Resterande 19 platser fördelas utifrån en rikstäckande proportionalitet bland de partier som erhållit minst 4% av rösterna i hela landet.⁵⁰ Detta görs för att öka proportionaliteten.

Norge har en rösttröskel som innebär att det krävs att ett parti erhåller minst 4 procent av rösterna i minst ett valdistrikt för att tilldelas mandat i Stortinget, detta kan därmed klassas som en relativt låg rösttröskel. Sverige har exempelvis en rösttröskel på 4 procent av rösterna i hela landet. För att ett parti ska få ta del av det statliga partistödet krävs att partiet erhållit minst 2,5 procent av rösterna i föregående val.⁵¹ Inför valet 2013 genomfördes en förändring gällande partifinansiering som innebär att partierna är tvungna att redovisa alla donationer över 10 000 NOK som partiet tagit emot, dessa listor publiceras sedan av Norges statliga statistikbyrå.⁵²

Norges partisystem var, i likhet med de övriga nordiska länderna, under en lång tid stabilt och den dominerande och mest betydelsefulla konfliktdimensionen har varit höger-vänsterdimensionen.⁵³ Andra viktiga konfliktdimensioner som har varit viktiga och fortfarande formar det norska partisystemet är den mellan stad och landsbygd och religion-

⁴⁸ Bolin, Niklas (2012), s. 16-17.

⁴⁹ OSCE/ODIHR (2013), *Norway Parliamentary Elections 9 September 2013. Election Assessment Mission Final Report*, Warszawa 16 december 2013. s. 4.

⁵⁰ OSCE/ODIHR (2013), s. 4.

⁵¹ OSCE/ODIHR (2013), s. 10.

⁵² OSCE/ODIHR (2013), s. 10.

⁵³ Arter, David (2012), s.

och sekulärkonflikten.⁵⁴ I likhet med Sverige så har det socialdemokratiska partiet (Arbeiderpartiet) varit det största partiet och suttit i regeringsställning under stora delar av efterkrigstidstiden, den största skillnaden gentemot övriga nordiska länder är att det kristdemokratiska partiet varit en del av det nationella parlamentet sedan 1945.⁵⁵ De största förändringarna i det norska partisystemet sedan andra världskriget är det högerpopulistiska partiet Fremskrittspartiets inträde i nationella parlamentet 1973.⁵⁶

Parti	Röstandel 2009 %	Ideologi	Inträdesår
Arbeiderpartiet	35,4	Socialdemokratiska	1903
Høyre	17,2	Liberalkonservativa	Före 1900
Fremskrittspartiet	22,9	Högerpopulism	1973
Kristelig Folkeparti	5,5	Kristdemokrati	1945
Senterpartiet	6,2	Center	1921
Venstre	3,9	Social-liberalism	Före 1900
Sosialistisk Venstreparti	6,2	Socialism/ekologism	1961

(Nordsieck, Wolfram (2015) ”Parties and Elections: Norway” och Store Norske Leksikon)

Vid sidan av de tre största konfliktdimensionerna jag nämnt så menar Oddbjørn Knutsen att invandrings- och miljöfrågor har fått ökad betydelse i den norska politiken.⁵⁷ Detta framkom också i väljarundersökningar som genomfördes inför valet 2013, på frågan om ”vilken sak som är viktigast för dig i valet i höst” svarade 11 procent miljö och klimat och 8 procent invandring.⁵⁸ Det har också framkommit i tidigare studier att väljarna inte identifierar sig lika starkt med ett speciellt parti som tidigare och att volatiliteten bland väljarna har ökat. Enligt den valundersökning som publicerades efter valet 2013 var det fler väljare som bytte parti mellan 2009 och 2013 än det var i föregående val, av de väljare som röstade i båda valen var det 33 procent som bytte parti jämfört med 31 procent i valet 2009.⁵⁹

⁵⁴ Heidar, Knut (2005), ”Norwegian parties and the party system: Steadfast and Changing”, *West European Politics*, vol. 28:4, s. 808.

⁵⁵ Arter, David (2012), s. 825.

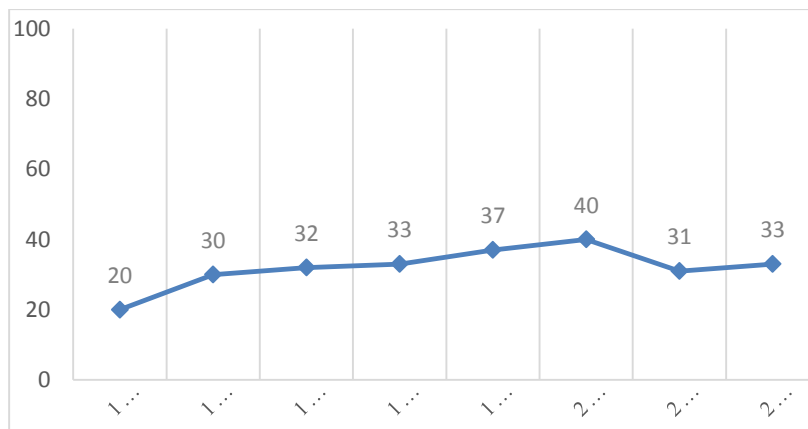
⁵⁶ Arter, David (2012) s. 837-840.

⁵⁷ Knutsen, Oddbjørn (2012), ”Conflict dimension in the West European party systems: A comparative study based on European Values Study 2008”, *Paper prepared for presentation at the XXIIInd World Congress of Political Science in Madrid, July 8 to 12, 2012*. s. 13.

⁵⁸ Heljesen, Vilde (2013), ”Disse sakene mener veljerne er viktigst”, *NRK*, 5 september.

⁵⁹ Aardal, Bent, Johannes Berg och Atle Hennum Augsgjerd (2014), *Velgervandringar og valgdeltakelse ved stortingsvalet 2013. De første resultater fra Valgundersøkelsen*, Oslo: Institutt for samfunnsforskning. s.4.

Figur 1: Andelen väljare som bytte mellan partier i Norge mellan 1981-2013

(Aardal, Bernt och Johannes Bergh (ed) (2015), *Valg og veljere. En studie av Stortingsvalget 2013*. s.20)

Sammanfattningsvis kan sägas att det institutionella ramverket i Norge är relativt gynnsamt för nya partier, främst med tanke på den låga rösttröskeln som innebär att det räcker att klara sig över fyraprocentsspärren i ett distrikt för att träda in i parlamentet. Att det finns en gräns för att erhålla statligt partistöd är givetvis ett hinder och en försvårande omständighet men också den måste i jämförelse anses vara relativt låg.

Det finns dock institutionella hinder, exempelvis det faktum att mandatfördelningen mellan distrikten tar hänsyn till både geografisk storlek och populationsmängd. Detta innebär att landsbygdsdistrikten tilldelas fler mandat än vad som skulle vara fallet om mandatfördelningen enbart baserades på populationsmängd.⁶⁰ Detta har lett till att socialdemokratiska Arbeiderpartiet, som har en stark ställning i Nord Norge, har tilldelats fler mandat i förhållande till antalet röster de erhållit.⁶¹ Utjämningsmandaten kan också ha viss missgynnande effekt på nya partier då det krävs 4 procent av rösterna för att få ta del av dessa och innebär att små partier som inte kommer över denna gräns förlorar röster i jämförelse med de stora partierna.⁶² De sociologiska faktorer som jag undersökt visar inte på att det skulle finnas några missgynnsamma möjlighetsstrukturer för nya partier vid tiden för valet 2013, det fanns en relativt hög volatilitet och tecken på att partiloyaliteten har minskat bland väljarna.

⁶⁰ OSCE/ODIHR (2009), *Norway Parliamentary Elections 14 September 2009. Election Assessment Mission Report*, Warszawa 27 november 2009. s. 5.

⁶¹ Valen, Henry (1994), "Valgsystemet i Norge", *Statsvetenskaplig Tidskrift* vol. 97:1. s.17-18.

⁶² Valen, Henry (1994), s.18-19.

Miljøpartiet de Grønnes resurser

I det här avsnittet av analysen kommer jag gå igenom hur Miljøpartiet de Grønnes strategier såg ut gällande de resurser som Bolin pekar ut som mest betydelsefulla för ett parti. Hur partiets ledarskap såg ut, strategin gällande medlemmar, hur partiet samlade in ekonomiska resurser och slutligen vilka strategier partiet använde för att nå ut till medierna.

Miljøpartiet de Grønnes ledarskap

Inledningsvis kommer jag gå igenom partiets formella organisation då det har en viss betydelse för hur ledarskapet ser ut i partiet. I likhet med det svenska Miljøpartiet så har Miljøpartiet de Grønne ingen uttalad partiledare, istället representeras partiet utåt av två talespersoner. Ledarskapet delas mellan en kvinnlig och en manlig talesperson och dessa bildar tillsammans med partisekreteraren det verkställande utskottet (Arbeidsutvalget), partiets talespersoner från 2011 till 2014 var Hanna E. Marcussen och Harald E. Nissen.

Partiets högsta organ är Landsmøtet som hålls minst en gång varje år och består av 190 deltagare från de olika distrikten. Landsmøtets viktigaste uppgift är utse talespersoner och partisekreterare vartannat år och välja representanter till partistyrelsen (sentralstyret) och utskottet (kontrollkomiteen), i övrigt behandlas exempelvis budgetfrågor och årsredovisningar.⁶³ Mellan Landsmøtene är Landsstyret partiets högsta organ som sammanträder minst fem gånger om året, landsstyret består av de två talespersonerna, partisekreteraren, ledarna från varje distrikt, och talespersonerna för partiets ungdoms- och kvinnoförbund.⁶⁴ Med hänsyn till principer om maktspridning och jämlikhet finns också bestämmelser om att ingen person får inneha samma förtroendepost i mer än 10 år och att samtliga utskott och kommittéer ska ha minst 40 procent av varje kön representerat.⁶⁵

Hanna Marcussen var 31 år gammal när hon valdes till en av två talespersoner 2008, efter ha gått med i partiet så sent som ett år tidigare. Med en bakgrund som arkeolog var engagemanget i Miljøpartiet de Grønne hennes första i en politisk verksamhet och hon beskriver det som att hon drevs av viljan att förändra den norska miljöpolitiken. Utnämningen till talesperson för partiet beskriver hon som en övertalningsprocess och efter tillträdet har hon jobbat för att professionalisera partiet och förtydliga partiets politik för väljarna.⁶⁶ Harald E.

⁶³ Miljøpartiet de Grønne (2015), ”Vedtekter for Miljøpartiet de Grønne”, Oslo: Miljøpartiets hemsida , nedladdad 2015-12-09.

⁶⁴ Miljøpartiet de Grønne (2015), ”Vedtekter for Miljøpartiet de Grønne”.

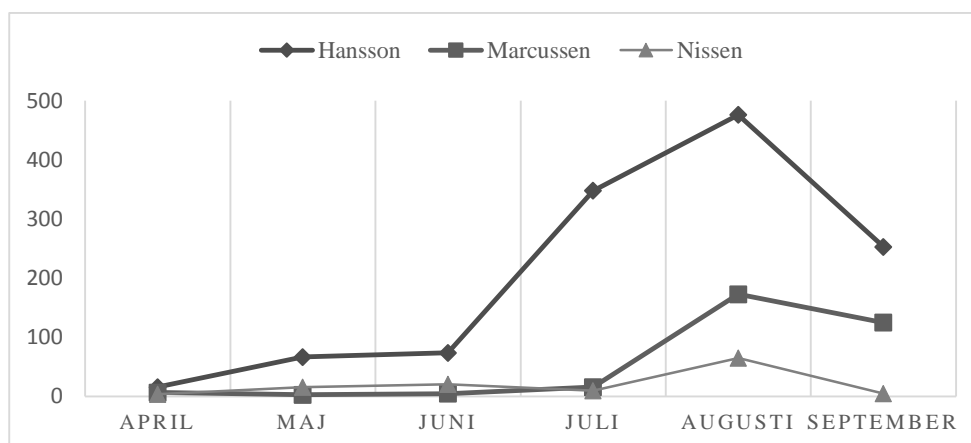
⁶⁵ Miljøpartiet de Grønne (2015), ”Vedtekter for Miljøpartiet de Grønne”.

⁶⁶ *Morgenbladet* (2013) ”Hopet er lysgrønt”, 12 juli 2013.

Nissen (f. 1963) valdes till talesperson för partiet vid landsmötet 2011 efter att ha varit medlem i partiet sedan 1991 och engagerad i olika miljörelser och inom kulturvärlden.⁶⁷ Nissen blev även utsedd till partiets toppkandidat i Oslo inför kommunalvalet 2011 där partiet lyckades bli representerade för första gången någonsin.

Det mest anmärkningsvärda inför Stortingsvalet 2013 var att ingen av partiets talespersoner utsågs till toppkandidat i Oslo, istället valdes Rasmus Hansson, en välkänd isbjörnsforskare och tidigare generalsekreterare i WWF-Norge.⁶⁸ Detta innebar indirekt att Hansson blev partiets toppkandidat till att representera partiet vid ett eventuellt inträde i Stortinget eftersom partiet hade störst stöd i den norska huvudstaden. De två talespersonerna, Marcussen och Nissen, valde då att kandidera i andra distrikt. Att Rasmus Hansson valdes till toppkandidat i Oslo ledde till att han blev partiets främsta ansikte utåt inför valet, detta framgår tydligt vid en sökning i Mediarkivet.

Figur 2: Antalet träffar i Mediarkivet 1 april 2013 – 7 september 2013

Miljøpartiet de Grønnes ledarstrategi med två talespersoner kan inte sägas vara optimerat för röstmaximering, detta verkar inte heller vara syftet med det delade ledarskapet utan snarare är det grundat i ideologiska övertygelser. Den manliga talespersonen, Harald Nissen, tycks ha varit näst intill osynlig i medierna trots sin ledarposition inom partiet. Istället var det toppkandidaten Rasmus Hansson som blev partiets frontfigur i medierna vilket kan ha bidragit till att partiets legitimitet och medieutrymme ökade, med tanke på att han sedan tidigare var känd efter att ha innehaft höga positioner inom olika miljöorganisationer.⁶⁹ Det är dock inte helt orimligt att tänka sig att detta kan ha skapat förvirring bland väljarna om hur ledarskapet i

⁶⁷ Miljøpartiet de Grønne Oslo, ”Harald Nissen valgt til ny leder av Oslo Miljøpartiet de Grønne”, Oslo: Miljøpartiet Oslo hemsida, nedladdad 2015-12-15.

⁶⁸ *Morgenbladet* (2013) ”Hopet er lysgrønt”, 12 juli 2013.

⁶⁹ *Dagsavisen* (2013), ”Tror på grønn bølge”, 25 juli 2013.

partiet såg ut. Sammantaget verkar det inte som att partiets ledarstrategi har haft någon större direkt påverkan på partiets framgångar i Stortingsvalet 2013.

Det som kan sägas om Hanna Marcussen är att hennes ledarskap kan ha haft en indirekt påverkan på partiets framgångar. Under hennes period som talesperson gick partiet från att vara ett litet parti med 300 medlemmar som var representerat i sex kommuner till ett parti med över 5000 medlemmar med representation i Norges största städer och 18 kommuner totalt.⁷⁰ Denna diskussion om medlemmar för oss vidare till nästa avsnitt, där partiets medlemsstrategi avhandlas.

Miljøpartiet de Grønnes medlemskap

I Miljøpartiet de Grønnes arbeidsprogram från 2009 går att läsa att partiet vill utveckla lokaldemokratien genom att lägga mer ansvar på den kommunala politiken och genom detta skapa ett större lokalt politiskt engagemang.⁷¹ Denna vilja att satsa på den lokala politiken avspeglar sig också i partiets medlemsstrategi som partiet verkar ha sett som en viktig faktor för att lyckas bli invalda i Stortinget. Att partiet hade en strategi för att bygga upp partiet underifrån och stärka organisationen framgår tydligt av det videoklipp som partiet lanserade på YouTube i september 2012. Där meddelar partiet att de har som mål att inför valet 2013 ha 3000 betalande medlemmar, 150 lokalavdelningar ute i landet och få in en miljon norska kronor i partidonationer.⁷²

Som jag nämnde i föregående avsnitt hade partiet ca 300 medlemmar år 2008, vid årsskiftet 2013/2014 hade medlemsantalet växt till 5324 enligt partiets officiella siffror. Noterbart i sammanhanget är också att över hälften av dessa blev medlemmar under valåret 2013.⁷³ I takt med det växande medlemsantalet ökade också antalet lokalavdelningar och i augusti 2013 meddelade partiet att de hade över 100 lokalavdelningar spridda i landet.⁷⁴ I kommunalvalet 2011 ökade partiet sina röster från 0,3 procent i kommunalvalet 2007 till 0,9 procent och

⁷⁰ *Dagsavisen* (2013), 25 juli 2013.

⁷¹ Miljøpartiet de Grønne (2009), "Arbeidsprogram 2009-2013", antaget vid Landsmötet i Stamsund 6-8 april 2009, s.15.

⁷² Miljøpartiet de Grønne (2012), "Valgkampintroduksjon", www.youtube.com/watch?v=hNTWs0gGb80, publicerat 11 september 2012, nedladdat 2015-12-15.

⁷³ Miljøpartiet de Grønne (2014), "117% medlemsvekst i 2013", Oslo: Miljøpartiets hemsida, nedladdad 2015-12-14.

⁷⁴ Miljøpartiet de Grønne (2013), "100 lokallag og rekordmange medlemmer", Miljøpartiets hemsida, nedladdad 2015-12-14.

partiet tilldelades 18 mandat i kommunerna. En kort tid efter valet utökades dessa mandat till 20 stycken eftersom två politiker från andra partier gick över till Miljøpartiet de Grønne.⁷⁵

De två talespersonerna pekar också på betydelsen av att partiet lyckats nå representation på lokal nivå och att detta har skapat möjligheter för ett nationellt genombrott. På frågan om varför partiet gått framåt i opinionsundersökningar under våren 2013 svarade Hanna Marcussen:

*”Det skyldes flere ting. Siden forrige stortingsvalg har vi vært aktive og bygd opp organisasjonen. I 2007 hadde vi 12 lokallag, nå har vi 80. Samtidig merker vi et økt engasjement blant vanlige folk på gata.”*⁷⁶

Harald Nissen menar att det faktum att partiet varit representerat i Trondheims kommunfullmäktige under tio års tid har varit en viktig erfarenhet för partiet och en förutsättning för att bygga upp en nationell organisation.⁷⁷ De två talespersonerna får också medhåll av den norska statsvetaren Svein Tore Marthinsen som menar att partiets framgångar i de största norska städerna i kommunalvalet var ett viktigt steg mot ett nationellt genombrott.⁷⁸

Sammantaget kan sägas att Miljøpartiet de Grønne medvetet arbetade med att värva medlemmar och bygga upp partiets organisation, denna fråga framstår som högt prioriterad av partiet och innebar också att partiet nådde framgångar i kommunalvalen. Det är svårt att exakt mäta vilken påverkan detta hade på partiets nationella genombrott men det är rimligt att anta att det gav viss ökad publicitet till partiet, en ökad legitimitet bland de etablerade partierna och att partiet samlade på sig viktig erfarenhet inför kommande val. Utöver detta innebar det också att partiets ekonomiska resurser ökade, vilket ska beskrivas närmare i följande avsnitt.

Miljøpartiet de Grønnes ekonomiska resurser

Miljøpartiet De Grønnes ekonomiska resurser har ökat de senaste åren i takt med att partiet har vuxit och nått framgångar i kommunalvalen. 2005 redovisade partiet intäkter på ca 80 000 norska kronor, sex år senare hade partiets intäkter växt till ca 2 miljoner kronor. Av dessa 2 miljoner kronor kom ca 1,3 miljoner från staten i form av statligt stöd och 160 000 i form av

⁷⁵ Jupskås, Anders Ravik (2013), ”Miljøpartiet de Grønne og ’det politiske rommet’ ”, *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift* vol. 29:2. s. 131.

⁷⁶ *Dagsavisen* (2013), ”Tror på fire på tingen”, 27 april 2013.

⁷⁷ *Bondebladet* (2013), ”Vil utnytte tollvernet bedre”, 30 augusti 2013.

⁷⁸ Marthinsen, Svein Tore (2013) ”Grønt gjenombrott?”, <http://sveintoremarthinsen.blogspot.se>, 1 juli 2013, nedladdat 2015-12-15.

bidrag från privatpersoner.⁷⁹ Även om partiets ekonomiska resurser ökade var partiets intäkter små i jämförelse med Norges två största partier. Arbeiderpartiet redovisade samma år intäkter på ca 160 miljoner kroner och Høyre ca 90 miljoner kroner.⁸⁰

Att partiet hade knappa ekonomiska resurser var givetvis något de ledande personerna inom partiet medvetna om. Partiets talespersoner var enbart anställda på halvtid och toppkandidaten Rasmus Hansson beskriver arbetet inför valet på följande sätt: ”*WWF-Norge hadde mye ressurser. Nå er det kveldsarbeid og knapt nåla i veggen. Det er forfriskende.*”⁸¹ Den ekonomiska situationen partiet befann sig i innebar också att partiet fick söka nya vägar för att nå ut till sina väljare och förlita sig på partiets medlemmar och internet i valkampanjen.⁸²

För att öka sina ekonomiska resurser inför valkampanjen 2013 använde sig Miljøpartiet de Grønne av både konventionella och mer alternativa metoder. Partiet mottog ca 950 000 kroner i donationer från privatpersoner och 1,6 miljoner kroner i donationer från närings- och kulturlivet.⁸³ I början av september arrangerade partiet en konsert i centrala Oslo med fyra välkända norska band. Konserten gick under namnet ”Lyden av grønt gjennumbrudd” och gav partiet intäkter på ca 400 000 kroner inför slutsputen av valkampanjen.⁸⁴

När SSB sammanställde sin rapport om partiernas valkampanjsbidrag framkom det också att Miljøpartiet de Grønne var det parti som hade störst spridning bland sina donationsgivare.⁸⁵ Totalt fick partiet 2,5 miljoner kroner i bidrag, vilket var mer än de två etablerade partierna Venstre och Kristelig Folkeparti men betydligt mindre än Arbeiderpartiet och Høyre. Miljøpartiet de Grønnes sammanlagda budget för valkampanjen låg på ca 1,5 miljoner kroner vilket kan jämföras med Arbeiderpartiets budget på 25 miljoner och Høyres 23 miljoner.⁸⁶

Det framkommer att partiet insåg betydelsen av ekonomiska resurser och medvetet arbetade för att öka sina ekonomiska resurser, främst genom att söka stöd från näringslivet och bland privatpersoner men också genom att värva medlemmar och anordna evenemang. Trots detta

⁷⁹ Kommunal- og moderniseringsdepartementet, ”Partifinansiering”, <http://www.partifinansiering.no>, nedladdat 2015-12-15.

⁸⁰ Kommunal- og moderniseringsdepartementet, ”Partifinansiering”.

⁸¹ *Vårt Land* (2013), ”Grønn Politikk”, 16 mars 2016.

⁸² *Klassekampen* (2013), ”Slåss om de radikale – Rødt og De Grønne kjemper mot hverandre og SV radikale stemmer i Oslo”, 25 april 2013.

⁸³ Statistisk Sentralbyrå (2013), ”Valgkampbidrag 2013”, www.ssb.no/valg, publicerat 25 september 2013, nedladdat 2015-12-15.

⁸⁴ Miljøpartiet de Grønne (2013), ”Størst bredde i de Grønne valgkampbidragene”, Oslo: Miljøpartiets hemsida, publicerat 16 december 2013, nedladdat 2015-12-15.

⁸⁵ Miljøpartiet de Grønne (2013), ”Størst bredde i de Grønne valgkampbidragene”.

⁸⁶ *Romerikes Blad* (2013), ”En valgkamp man kan like”, 31 augusti 2013.

var partiet ett av de partier med svagast ekonomi i valkampanjen och således borde inte deras ekonomiska resurser haft någon avgörande betydelse för att partiet lyckades bli invalda i Stortinget.

Miljøpartiet de Grønne och medierna

I likhet med Sverige så spelar de direktsända partiledardebatterna i TV en viktig roll i den norska valkampanjen. Trots att partierna fortfarande åker ut på valturnéer i landet för att komma i kontakt med väljare och att sociala medier har öppnat upp nya informationskanaler för partierna har partiledardebatterna i TV en speciell position i valkampanjen.⁸⁷

Med tanke på att det i Norge är förbjudet att sända politisk reklam på TV så är dessa debatter extra viktiga för att få exponering i TV. Partiledardebatterna sänds i statliga NRK och den kommersiella kanalen TV 2, båda kanalerna sänder även andra program inför valet, exempelvis olika sakfrågedebatter och partiledarutfrågningar. De klassiska medierna radio och tidningar har fortsatt stor betydelse och under senare år har också sociala medier blivit ett i valkampanjen.⁸⁸ Valundersökningen visar dock att sociala medier inte var lika viktiga som de klassiska informationskanalerna, i synnerhet inte bland den äldre populationen.⁸⁹

Miljøpartiet De Grønne hade länge svårt med att få utrymme i media och egentligen var det inte förrän i samband med kommunalvalet 2011 som partiets utrymme ökade en aning. Att partiet såg detta som ett problem framkommer i den debattartikel som publicerades i augusti 2011. Där går partiets ordförande i Bergen, Tor Øyvind Westbye, till attack mot en av Norges största dagstidningar Bergens Tidende. Han skriver bland annat att väljarna är beroende av att media informerar om alla partier och att Miljøpartiet De Grønne har blivit osynliggjorda av tidningen vilket i förlängningen lett till att partiet har tappat potentiella väljare.⁹⁰

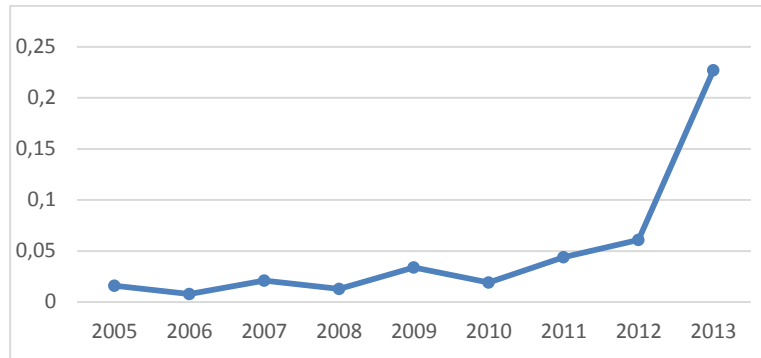
⁸⁷ Todal Jensen, Anders (2009) "Does Public Broadcasting Make a Difference? Political Knowledge and Electoral Campaigns on Television", *Scandinavian Political Studies* vol. 32:3, s. 247-249.

⁸⁸ Enli, Gunn Sara och Eli Skogerbrø (2013), "Personalized Campaigns in Party-Centred Politics", *Information, Communication & Society* vol. 16:5, s. 762.

⁸⁹ Karlsen, Rune och Toril Aalberg (2015), "Selektiv eksponering for medievalgkampen" i Aardal, Bernt och Johannes Bergh (ed.), s. 132.

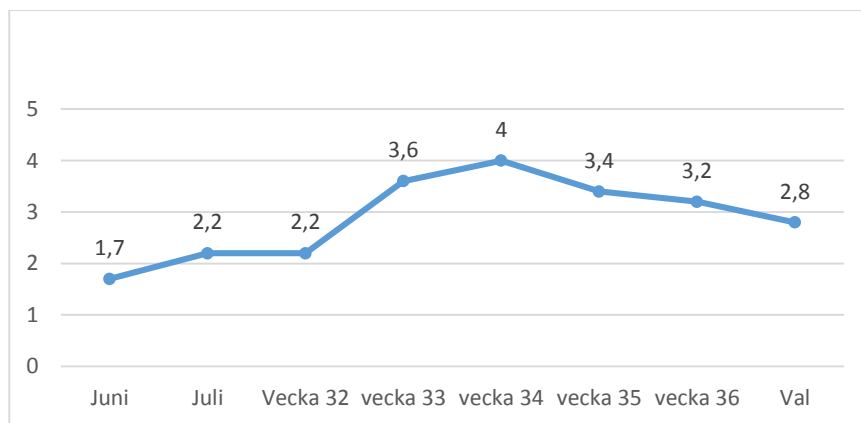
⁹⁰ Westbye, Tor Øyvind (2011), "Usynliggjøring av MDG", *Bergens Tidende*, 28 augusti 2011.

Figur 3: Andelen träffar på Miljøpartiet de Grønne i mediearkivet som andel av antalet träffar på Arbeiderpartiet.

Inför valet 2013 verkar partiet medvetna om vikten av att få utrymme i media och får viss draghjälp av opinionsundersökningar som publicerades i början av 2013. NRK publicerade i januari en opinionsundersökning som visade att partiet fick stöd av 1,8 procent av de tillfrågade och senare samma månad publicerade TV 2 en undersökning som visar att 9,1 procent av väljarna i Oslo stödde partiet.⁹¹ Som tabellen nedan visar så steg partiets siffror i opinionsundersökningarna fram till de närmaste veckorna innan valet.

Figur 4: Miljøpartiet de Grønnes genomsnittliga resultat i opinionsundersökningar juli-september.

(Aardal, Bernt ”Meningsmålinger: Valgkampen 2013”, Bernt Aardals hemsida)

Trots att partiet inte bjöds in till de tidigare partiledardebatterna fick Hanna Marcussen delta i NRK:s avslutande partiledardebatt som hölls tre dagar innan valet. Hon hade tidigare även medverkat i partiledarutfrågningar i NRK och TV 2 och Rasmus Hansson deltog i diverse

⁹¹ *Nationen* (2013), ”Rød klut søker grønne venner”, 3 februari 2013.

miljödebatter i båda kanalerna.⁹² Trots detta var Hansson missnöjd med partiets utrymme i TV 2 och i synnerhet med att partiet inte bjöds in till den avslutande partiledardebatten. Han menar att partiet blivit orättvist behandlat av kanalen och pekar också på betydelsen av dessa partiledardebatter:

*”Vi har sluppet bra til i media generelt. Men disse debattene er noe helt spesielt. Redaksjonene som forvalter debattene virker som de er mer utdatert en Medie-Norge forøvrig. De har plassert seg selv i en slags boble.”*⁹³

Trots Hanssons ilska mot TV 2 framstår det som att partiet lyckades med att öka sitt utrymme i media, mycket tack vare partiets satsning på både traditionella och sociala medier. Som nämnts tidigare så innebar partiets svaga budget att de tvingades söka nya vägar för att marknadsföra sig, en av dessa vägar var sociala medier. Miljøpartiet De Grønnes kommunikationschef Sindre Buchanan menar att partiet har fokuserat på sociala medier för att nå ut med sin politik och komma i kontakt med väljare och statsvetaren Svein Tore Marthinsen bekräftar att partiet varit mycket aktiva på sociala medier.⁹⁴ Forskaren Ida Aalen menar att partiet var den stora vinnaren på sociala medier och pekar exempelvis på det faktum att de inom några få månader fick lika många följare på Facebook som Fremskrittspartiet och att de Grønnes följare varit betydligt mer aktiva med att dela inlägg och kommunicera med partiet än andra partiers följare. Hon menar också att Miljøpartiet De Grønnes skicklighet på sociala medier varit banbrytande bland norska partier och har stor del i att partiets stöd ökat i opinionsundersökningarna inför valet.⁹⁵

Sammantaget kan konstateras att Miljøpartiet de Grønne ökade sitt utrymme i medierna inför valet 2013 men att utrymmet i traditionella medier ändå var relativt blygsamt jämfört med de etablerade partierna. De ansträngde sig hårt för att öka sitt mediautrymme och ansåg sig orättvist behandlade av vissa medier men deltagandet i NRK:s avslutande partiledardebatt måste ses som ett medialt genombrott för partiet. På sociala medier utmärkte sig partiet som det mest aktiva partiet vilket kan ha lett till att partiets synlighet ökade ytterligare. Även om det är svårt att mäta exakt hur stor påverkan partiets agerande hade på den ökade synligheten i media så är min samlade bedömning att den ökade synligheten i både traditionella och sociala medier hade betydelse för partiets inträde i Stortinget.

⁹² NRK (2013), ”Valg 2013”, www.nrk.no/valg2013 nedladdat 2015-12-16.

⁹³ Verdens Gang (2013), ”Miljøpartiet raser mot debattknekt i TV 2”, 6 september 2013.

⁹⁴ Romerikes Blad (2013), ”En valgkamp man kan like”, 31 augusti 2013.

⁹⁵ Verdens Gang (2013), ”Miljøpartiet flinkest i sosiale medier”, 29 augusti 2013.

Miljøpartiet de Grønnes sakpolitikk

Som nämnts tidigare i denna uppsats har det norska partisystemet präglats av tre konfliktdimensioner, vänster-högerkonflikten, stad-landsbygdkonflikten och konflikten mellan religiösa och icke-religiösa. Under 2000-talet har den norska politiken förändrats, det tidigare så dominerande Arbeiderpartiet har tappat väljarstöd vilket har lett till att den norska politiken utvecklats i samma riktning som den svenska politiken, det vill säga mot en allt tydligare blockpolitik. Det ena blocket som har formats är en vänster/center-koalition bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet och Sosialistisk Venstreparti och på andra sidan finns Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre och Fremskrittspartiet som med tiden har utökat sitt samarbete.⁹⁶

Det framkommer tydligt i de intervjuer som Marcussen, Hansson och Nissen gav i tidningar under 2013 att de vill ta avstånd från den rådande blockpolitiken och poängtera att Miljøpartiet de Grønne inte tillhör något av dessa två block. Hansson är den som återkommer till blockpolitiken flest gånger och tydligast kritiserar den utåt.

”Jeg mener at det bare finnes én massiv, grå og fantasiløs blokk i norsk politikk. Den kaller jeg Høybeiderpartiet.”⁹⁷

Det framstår som att detta är en strategi från partiets håll och som en del i denna strategi kritiseras också de nuvarande konfliktdimensionerna i det norska partisystemet. De vill framhäva att miljöfrågan inte kan placeras inom någon av dessa konfliktdimensioner utan att det är den enskilt viktigaste frågan och skapar på så sätt en egen konfliktdimension. När Hanna Marcussen tillfrågas om vart partiet kan placeras på en vänster-höger skala svarar Marcussen motvilligt att partiet kan placeras mellan Sosialistisk Venstreparti och Venstre.⁹⁸ Hansson uttrycker vill undvika vänster-höger-dimensionen och placerar partiet i en egen kategori.

”Vi vil være det eneste partiet som står på Stortingets talerstol og sier at klima er viktigst. Vi vil vise at miljøpolitikk er det avgjørende konfliktpunktet i norsk politikk... I miljøpolitikken er de to store partiene helt like. Feilen er at også småpartiene som er

⁹⁶ Allern, Elin H. och Rune Karlsen (2014), ”A Turn To the Right: The Norwegian Parliamentary Election of September 2013”, *West European Politics* vol. 37:3, s.654-655.

⁹⁷ *Vårt Land* (2013), ”Grønn Politikk”, 16 mars 2013.

⁹⁸ *Dagsavisen* (2013), ”Tror på fire på tinget”, 27 april 2013.

opptatt av klima, gir velgerne tre valg: Først må de velge ideologi mellom liberalisme, sosialisme og religiøs tilhørighet. Så må de velge blokk, til høyre eller venstre. ”⁹⁹

Det borde ikke komme som någon överraskning att partiets viktigaste sakpolitiska fråga är miljön och partiet menar att de ser sig själva som ett radikalt parti. I partiets arbetsprogram från våren 2013 framgår detta tydligt, den första punkten på programmet om vad partiet vill inleds på följande vis:

*”Utforme en radikal visjon for samfunnsutviklingen som baseres på bærekraftige (hållbara) løsninger. Dette innebærer en omlegging fra en oljebasert til en fornybarbasert energi- og økonomipolitikk i Norge.”*¹⁰⁰

Vidare i programmet går bland annat att läsa att partiet vill göra om Finansdepartementet till ett hållbarhetsdepartement, avveckla oljeindustrin helt inom 20 år, höja avgifterna för koldioxidutsläpp och stänga och nedmontera två gaskraftverk.¹⁰¹

Partiet försöker väcka nytt liv i miljöfrågan och på det sättet ta över ägarskapet exempelvis genom att påpeka att de partier som tidigare ägt miljöfrågan har misslyckats med att få gehör för sin politik. Hansson menar att de partier som tidigare fört fram miljöfrågan, Socialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti och Venstre har tappat sitt försprång inom området på grund av sina samarbeten med Arbeiderpartiet och Høyre.¹⁰² Han menar därför att Miljøpartiet de Grønne är det enda trovärdiga alternativet på grund av att de motsätter sig blockpolitiken. Harald Nissen öppnar upp för ett samarbete mellan Miljøpartiet de Grønne och de tre andra partierna som har lyft fram miljöfrågor med syfte skapa ett ”grönt block”.¹⁰³

Partiet verkar medvetna om att de uppfattas som ett enfrågeparti men försöker aktivt i media att förändra denna bild av partiet, deras partiprogram domineras av miljöfrågor men det berör också ämnen som välfärd, demokrati, rättspolitik och utrikespolitik. Nissen menar att partiet för en bred politik och att väljarna skulle inse detta om de läste partiprogrammet men inser också att de lätt uppfattas som ett enfrågeparti eftersom de har fokuserat på att föra fram miljöfrågan.¹⁰⁴

⁹⁹ *Nationen* (2013), ”Rød klut søker grønne venner”, 3 februari 2013.

¹⁰⁰ Miljøpartiet de Grønne (2013), ”Arbeidsprogram 2013-2017”, s. 5.

¹⁰¹ Miljøpartiet de Grønne (2013), ”Arbeidsprogram 2013-2017”, s. 5-7.

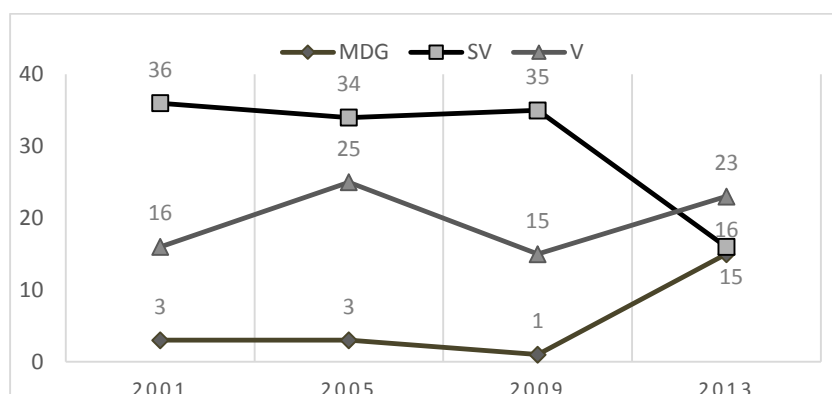
¹⁰² *Nationen* (2013), ”Rød klut søker grønne venner”, 3 februari 2013.

¹⁰³ *Bondebladet* (2013), ”Vil utnytte tollvernet bedre”, 30 augusti 2013.

¹⁰⁴ *Bondebladet* (2013), ”Vil utnytte tollvernet bedre”, 30 augusti 2013.

Genom att använda mig av den valundersökning som genomfördes under Stortingsvalet 2013 så går det att, till viss del, bedöma hur lyckosamma Miljøpartiet de Grønnes strategier var. Partiet själva var tydliga med att inte låta sig placeras på en vänster-högerskala, Hanna Marcussen svarade dock motvilligt i en intervju att partiet befinner sig någonstans mellan Sosialistisk Venstreparti och Venstre.¹⁰⁵ Detta skulle då innebära en position strax till vänster om mitten. I valundersökningen tillfrågades partiernas väljare var de skulle placera sig inom fem olika dimensioner. Negativ-positiv till invandring, privat-offentlig, tillväxt-miljöskydd, religiös-sekulär och centralisering-decentralisering. Undersökningen visade att Miljøpartiet de Grønnes väljare placerade sig betydligt mer till vänster än vad Marcussen föreslog, partiets väljare placerade sig nära Sosialistisk Venstreparti i tre kategorier. De största skillnaderna var att Sosialistisk Venstrepartis väljare var mer positiva till invandring och offentlig styrning och Bernt Aardal drar därmed slutsatsen att Miljøpartiet de Grønne kan placeras nästan lika långt åt vänster som Sosialistisk Venstreparti.¹⁰⁶

Gällande sakfrågeägarstrategin kom jag fram till att partiet arbetade för att lyfta fram miljöfrågan och framstå som det mest trovärdiga partiet inom detta område. Valundersökningen visar dock att partiet inte lyckades nå ända fram med detta mål. På frågan om vilket parti som förde den bästa miljöpolitiken svarade 15 procent av väljarna Miljøpartiet de Grønne. Både Sosialistisk Venstreparti och Venstre placerade sig högre upp med 16 respektive 23 procent.¹⁰⁷ Det ska dock tilläggas att 77 procent av väljarna ansåg att det fanns flera partier som förde en bra miljöpolitik.¹⁰⁸

(Karlsen, Rune (2015), "Politiske saker i valgkampen" i Aardal och Bergh (2015), s.38.)

¹⁰⁵ *Dagsavisen* (2013), "Tror på fire på tingen", 27 april 2013.

¹⁰⁶ Aardal, Bernt och Johannes Bergh (ed) (2015), *Valg og veljere. En studie av Stortingsvalget 2013*, Oslo: Cappelen Damm, s.64.

¹⁰⁷ Karlsen, Rune (2015), "Politiske saker i valgkampen" i Aardal och Bergh (2015), s.38.

¹⁰⁸ Karlsen, Rune (2015), s. 43.

Vidare visar valundersökningen att det är högst troligt att väljarna såg partiet som ett enfrågeparti trots partiföreträdarnas försök att framställa partiet som mer än ett enfrågeparti. I undersökningen om vilket parti som väljarna ansåg förde den bästa politiken inom nio olika sakpolitiska områden, visar det sig att väljarna saknade förtroende för partiet inom samtliga områden förutom miljön. Inom området infrastruktur ansåg 1 procent av väljarna att Miljøpartiet de Grønne förde den bästa politiken, inom övriga områden hade mindre än 1 procent av väljarna förtroende för partiet.¹⁰⁹ Under de sista veckorna inför valet när partiets opinionssiffror var som högst utsattes partiet för hård kritik från främst Høyre, men även av vissa miljörelser och från väljarhåll. Partiprogrammet granskades av allt fler vilket ledde till att Høyre riktade kritik mot partiets ekonomiska politik som byggde på hållbarhet och en kritisk inställning till tillväxt. Olika miljörelser kritiserade deras förslag om att avbryta ett pågående projekt som handlade om att minska koldioxidutsläpp i Norge och många väljare kritiserade partiets förslag att stoppa importen av bensin- och dieseldrivna bilar från och med år 2015.¹¹⁰

Sammanfattningsvis kan sägas att partiet misslyckades med sin strategi att framstå som ett mittenparti som motsatte sig blockpolitiken, det mest troliga är att väljarna såg partiet som ett vänsterorienterat parti. Ett annat tecken på detta är att partiet lockade över många väljare från Sosialistisk Venstreparti.¹¹¹ De misslyckades också med att framstå som ett parti med brett program och det är troligt att de flesta väljare såg partiet som ett enfrågeparti. När det gäller sakfrågeägarstrategin lyckades de inte fullt ut men utmanade på allvar de partier som tidigare ägt miljöfrågan och detta kan ha spelat roll för att partiet lyckades bli invalda i Stortinget.

Miljøpartiet de Grønnes relationer med andra partier

I februari 2013 bjöd Naturskyddsförbundet in partiledarna för Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre och Miljøpartiet de Grønne till en gemensam fisketur och en efterföljande miljödebatt i byn Ballstad på Lofoten.¹¹² Anledningen till att jag väljer att nämna detta är för att det kan ha påverkat det som hände senare under våren. Trots att jag saknar uppgifter som styrker mitt påstående är det rimligt att anta att det på partiets landsmöte i april bestämdes att partiet skulle söka samarbete med de fyra partierna Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti och Venstre. Detta var nämligen vad partiet

¹⁰⁹ Aardal, Bernt och Johannes Bergh (ed) (2015), s. 64.

¹¹⁰ Farstad, Fay Madeleine (2014), s. 1098-1099.

¹¹¹ Aardal, Bernt och Johannes Bergh (ed) (2015), s. 28.

¹¹² *Magasinet Natur & Miljø* (2013), "Olja eller livet", 28 maj 2013.

gjorde i maj 2013, i ett öppet brev till partiledarna i de fyra partierna bjöd Miljøpartiet de Grønne in till ett samarbete över blockgränserna med syfte att skapa en miljöopposition.¹¹³ Målet är enligt partiet att lyfta fram miljöpolitiken och att denna opposition skulle fungera som en motvikt till Arbeiderpartiet, Høyre och Fremskrittspartiet.

Samarbetet blev dock aldrig av och det framstår som att Sosialistisk Venstreparti var störst motståndare till ett samarbete. I en debattartikel menar SV-politikern Lars Hegeland att Miljøpartiet de Grønne är för mycket av ett högerparti och därmed saknar trovärdighet.¹¹⁴ Som svar på detta kritiserar Rasmus Hansson SV för deras samarbete med Arbeiderpartiet och menar att detta skadar partiets miljöpolitik och att den enda vägen att föra en progressiv miljöpolitik i Norge är genom att de små partierna frigör sig från blockpolitiken.¹¹⁵ Miljøpartiet de Grønne fortsätter dock vara öppna för att ingå samarbete under hela valkampanjen trots att de tillfrågade partierna valde att tacka nej till partiets samarbetsförslag under våren. Nissen säger i en intervju i slutet av augusti att partiet är öppna för samarbete med framförallt Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti och Venstre.¹¹⁶

I samma intervju framhäver Nissen att partiet utesluter ett samarbete med Fremskrittspartiet, vilket är något som partiets företrädare är tydliga med att påpeka vid flera tillfällen. Som jag tagit upp tidigare så uttrycker partiet också att de tar avstånd från blockpolitiken och det är i synnerhet de två stora partierna, Arbeiderpartiet och Høyre, som hamnar i skottgluggen när blockpolitiken kritiserar. Detta framkom tydligast i Hanssons uttalande om blockpolitiken, som citerades tidigare i uppsatsen, där han menade att Arbeiderpartiet och Høyre kan klumpas ihop till ett enda stort parti, Høybeiderpartiet. Ett uttalande från Hanna Marcussen tyder på att partiet är medvetna om att de av vissa väljare framstår som ett anti-etablissemangsparti, då hon säger att partier attraherar missnöjda väljare från vänsterhället som ogillar Fremskrittspartiet och unga väljare som ogillar politiker.¹¹⁷

Miljøpartiet de Grønnes strategi gällande deras relationer till andra partier är svår att få ett grepp om. De visar öppet att de vill samarbeta med andra partier och håller fast vid den ståndpunkten trots att deras försök att skapa ett ”grönt block” inför valet inte lyckades. Å andra sidan agerar de på många sätt som ett typiskt anti-etablissemangsparti genom att vara kritiska mot vänster-högerdimensionen, kritisera de största etablerade partierna och påstå att

¹¹³ Miljøpartiet de Grønne (2013), ”Åpent brev – invitasjon til samarbeid om klimapolitikk”, maj 2013.

¹¹⁴ Egeland, Lars (2013), ”Miljøkampen”, *Dagbladet*, 23 maj 2013.

¹¹⁵ Hansson, Rasmus (2013), ”Miljøpolitikk over fargevalg”, *Dagbladet* 28 maj 2013.

¹¹⁶ *Bondebladet* (2013), ”Vil utnytte tollvernet bedre”, 30 augusti 2013.

¹¹⁷ *Morgenbladet* (2013), ”Hopet er lysgrønt”, 12 juli 2013.

partiet blir orättvist behandlade av media. Det finns en möjlighet att det uteblivna samarbetet skapade en viss osäkerhet inom partiet om hur de skulle agera gentemot de andra partierna. Partiet lyckades varken skapa ett samarbetsavtal eller måla upp sig som ett tydligt anti-etablissemangsparti och därför är det inte troligt att denna strategi var avgörande för att partiet lyckades bli invalda i Stortinget.

Slutsatser

Som nämnts tidigare har utgångspunkten i denna studie varit att ett nytt parti, i det här fallet Miljøpartiet de Grønne, kan påverka sina egna möjligheter att ta sig in i det nationella parlamentet. För att kunna göra detta krävs att det finns en gynnsam politisk möjlighetsstruktur och att partiet lyckas med sina strategier. I min studie har jag undersökt partiets strategier inom tre olika områden, partiets resurser, partiets sakpolitik och partiets relationer med andra partier. Med denna teoretiska utgångspunkt har min frågeställning varit:

Hur såg Miljøpartiet de Grønnes strategier ut inför valet 2013 och vilka strategier var avgörande för att partiet blev invalda i Stortinget?

Låt oss inleda med partiets strategier inom resursområdet. Det jag kommit fram till är att partiet medvetet arbetade för att få ökat utrymme i media, samla in mer pengar till partiet, värva fler medlemmar och öka antalet lokalavdelningar ute i landet. Ledarskapet har varit av underordnad betydelse och de två talespersonerna gjorde inget större avtryck i medierna.

När det kommer till partiets sakpolitik arbetade partiet för att inta en avvikande policypositionering och ta över sakägarskapet över miljöfrågan. De ville också undvika att ses som ett enfrågesparti genom att ta fram ett brett partiprogram. Partiet ansträngde sig för att få till ett samarbete med de andra småpartierna för att bryta den rådande blockpolitiken och uppvisade missnöje mot de två största partierna, Arbeiderpartiet och Høyre. De var också tydliga med att ta avstånd från högerpopulistiska Fremskrittspartiet.

Det som kan sägas vidare om partiets strategier är att den mest lyckosamma strategin var partiets medlemsstrategi. De lyckades på kort tid bygga en starkare organisation genom att värva fler medlemmar och etablera nya lokalavdelningar ute i landet och kommunalvalet 2011 gav partiet nyttig erfarenhet inför nästa val. Det är möjligt att detta ledde till att partiet ökade sin synlighet för väljarna, inte enbart i media utan även vid vallokalerna och på andra offentliga platser inför valet. Detta kan då ha inneburit att fler väljare fick upp ögonen för partiet och såg de som en trovärdig utmanare till de övriga partierna.

Jag har också kommit fram till att partiets utrymme i medierna ökade men det är svårt att visa i vilken utsträckning detta kan tillskrivas partiets agerande. Deras medverkan i den avslutande partiledardebatten i NRK var med all säkerhet betydelsefull men det bör tilläggas att även det lilla partiet Rødt deltog i denna debatt. Således bör Miljøpartiet de Grønnes medverkan i debatten inte ses som ett resultat av partiets agerande. Det som kan tillskrivas partiet och som måste ses som ett lyckosamt strategiskt agerande är deras användning av sociala medier. På dessa plattformar ökade partiet sin synlighet och det gav partiet möjlighet att nå ut till väljarna trots att deras valkampanjsbudget var ytterst begränsad.

Slutligen måste också partiets ökade förtroende bland väljarna gällande miljöfrågan tas i beaktande, partiet utmanade på allvar Venstre och Sosialistisk Venstreparti om ägarskapet inom denna sakfråga och deras sakfrågeägarstrategi kan därför ses som delvis lyckosam.

Sammantaget innebär detta att det framförallt är Miljøpartiet de Grønnes medlemsstrategi som har varit avgörande för partiets inträde i Stortinget, partiets målmedvetna arbete med att bygga ut organisationen och värva medlemmar ledde till att partiet nådde framgångar på lokal nivå och ökade sin representation i den kommunala politiken. Även partiets mediestrategi och sakfrågeägarstrategi har spelat en betydelsefull roll, partiet lyckades inför valet öka sitt mediautrymme och väljarna hade högre förtroende för partiets miljöpolitik än tidigare.

Min slutsats är således att det finns tecken på att partiets strategiska agerande har varit lyckosamt på flera områden och att detta tillsammans med en gynnsam politisk möjlighetsstruktur bidragit till partiets inträde i Stortinget 2013. Min studie har dock varit begränsad till studier av partiföreträdarnas uttalande i media och skulle stärkas av att detta kompletteras med interna partidokument och intervjuer. Dessutom kan jag inte helt utesluta att det finns andra förklaringar till partiets inträde i Stortinget.

En alternativ förklaring till partiets inträde i det nationella parlamentet kan vara Sosialistisk Venstrepartis misslyckade val. SV hade tillsammans med Arbeiderpartiet och Senterpartiet suttit i regeringsställning under två mandatperioder, valet 2013 innebar att partiet tappade en tredjedel av sina röster från föregående val och vänster/centerkoalitionen förlorade regeringsmakten. Väljarna var missnöjda med SV:s miljöpolitik vilket visade sig i att partiet tappade sin position som självklar ägare av miljöfrågan. Deras misslyckande kan vara en bidragande orsak till att Miljøpartiet de Grønne lyckades vinna ett mandat i Stortinget. Det är uppenbart att väljarna var missnöjda med SV:s miljöpolitik vilket öppnade upp för

Miljøpartiet de Grønne och valundersökningen visar också att en stor del av Miljøpartiet de Grønnes väljare bestod av tidigare SV-väljare.

Förslag till fortsatt forskning

Forskningen om nya partier är intressant och utvecklingen på senare år visar att nya partier blir allt vanligare. Därför är detta forskningsfält inte bara intressant utan även aktuellt. Bolins aktörscentrerade perspektiv är ett relativt nytt tillskott inom forskningen om nya partier och skulle med fördel kunna användas för fortsatta studier. Exempelvis skulle detta perspektiv kunna användas i fallstudier om andra nya partier, det hade varit intressant om detta perspektiv applicerades på ett nytt parti som inte lyckats nå parlamentariskt inträde.

Miljøpartiet de Grønne fortsätter att gå framåt och 2015 gjorde partiet rejäla framsteg i kommunal- och fylkestingsvalet, trots detta finns det begränsat med forskning om partiet. Partiets snabba utveckling på senare år väcker frågor och deras framgångar i de senaste valen gör partiet till ett intressant forskningsobjekt för forskare inom statsvetenskap. En möjlighet skulle vara att genomföra en ingående empirisk studie om partiets historia och partiets utveckling där det finns många luckor att fylla. En annan möjlighet skulle vara att studera partiets ideologiska eller dess organisatoriska utveckling.

Källförteckning

- Aardal, Bent, Johannes Berg och Atle Hennum Augsgjerd (2014), *Velgervandringar og valgdeltakelse ved stortingsvalet 2013. De første resultater fra Valgundersøkelsen*, Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Aardal, Bernt (2015), ”Valgresultater”, http://www.aardal.info/k_f_valg.pdf, nedladdad 2015-12-13.
- Aardal, Bernt (2015), ”Valgresultater”, <http://www.aardal.info/svalg.pdf>, nedladdad 2015-12-13.
- Aardal, Bernt och Johannes Bergh (ed.) (2015), *Valg og veljere. En studie av Stortingsvalget 2013*, Oslo: Cappelen Damm.
- Allern, Elin H. och Rune Karlsen (2014), ”A Turn To the Right: The Norwegian Parliamentary Election of September 2013”, *West European Politics* vol. 37:3, s.653-663.
- Andersen, Jørgen G. (1990), ”Denmark: Environmental Conflict and the ’Greening’ of the Labour Movement”, *Scandinavian Political Studies* vol. 13:2, s. 185-210.
- Arter, David (2012), ” ’Big Bang’ Elections and Party System Change in Scandinavia: Farewell to the ’Enduring Party System’?”, *Parliamentary Affairs* vol. 65:4. s.822-844.
- Bolin, Niklas (2012), *Målsättning riksdagen: Ett aktörsperspektiv på nya partiers inträde i det nationella parlamentet*, Umeå: Statsvetenskapliga institutionen Umeå.
- Bondebladet* (2013), ”Vil utnytte tollvernet bedre”, 30 augusti 2013.
- Dagsavisen* (2013), ”Tror på grønn bølge”, 25 juli 2013.
- Egeland, Lars (2013), ”Miljøkampen”, *Dagbladet*, 23 maj 2013.
- Enli, Gunn Sara och Eli Skogerbrø (2013), ”Personalized Campaigns in Party-Centred Politics”, *Information, Communication & Society* vol. 16:5, s. 757-774.
- Erlingsson, Gissur Ó. (2005), *Varför bildas nya partier? Om kollektivt handlande och partientreprenörer*. Lund: Lunds Universitet.

- Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2012), *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik.
- Farstad, Fay Madeleine (2014), "The Norwegian Greens: coming in from the cold?", *Environmental Politics* vol. 23:6. s. 1096-1100.
- Hansson, Rasmus (2013), "Miljøpolitikk over fargevalg", *Dagbladet* 28 maj 2013.
- Heidar, Knut (2005), "Norwegian parties and the party system: Steadfast and Changing", *West European Politics*, vol. 28:4, s. 807-833.
- Håkansson, Anders (2005), "Vad styr partiers agerande?" i Erlingsson, Gissur Ó., Anders Håkansson, Karl Magnus Johansson och Ingvar Mattson, *Politiska Partier*, Lund: Studentlitteratur.
- Jupskås, Anders Ravik (2013), "Miljøpartiet de Grønne og 'det politiske rommet' ", *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift* vol. 29:2. s. 131-143.
- Klassekampen* (2013), "Slåss om de radikale – Rødt og De Grønne kjemper mot hverandre og SV radikale stemmer i Oslo", 25 april 2013.
- Knutsen, Oddbjørn (2012), "Conflict dimension in the West European party systems: A comparative study based on European Values Study 2008", *Paper prepared for presentation at the XXIIInd World Congress of Political Science in Madrid, July 8 to 12, 2012*.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet, "Partifinansiering", <http://www.partifinansiering.no>, nedladdat 2015-12-15.
- Kosiara-Pedersen, Karina (2015), "Tremors, no earthquake. The 2015 Danish parliamentary election", *West European Politics*, 11 december 2015, s.1-9.
- Lago, Ignacio och Ferran Martinez (2011), "Why New Parties", *Party Politics* vol. 17:1, s. 3-20.
- Lucardie, Paul (2000), "Prophets, Purifiers and Prolocutors", *Party Politics* vol 6:2, s. 175-185.
- Magasinet Natur & Miljø* (2013), "Olja eller livet", 28 maj 2013.

Marthinsen, Svein Tore (2013) ”Grønt gjennombrutt?”, <http://sveintoremarthinsen.blogspot.se>, 1 juli 2013, nedladdat 2015-12-15.

Miljøpartiet de Grønne (2009), ”Arbeidsprogram 2009-2013”, antaget vid Landsmötet i Stamsund 6-8 april 2009.

Miljøpartiet de Grønne (2012), ”Valgkampintroduksjon”, www.youtube.com/watch?v=hNTWs0gGb80, publicerat 11 september 2012, nedladdat 2015-12-15.

Miljøpartiet de Grønne (2013), ”Arbeidsprogram 2013-2017”.

Miljøpartiet de Grønne (2013), ”Størst bredde i de Grønne valgkampbidragene”, www.mdg.no, publicerat 16 december 2013, nedladdat 2015-12-15.

Miljøpartiet de Grønne (2013), ”Åpent brev – invitasjon til samarbeid om klimapolitikk”, maj 2013.

Miljøpartiet de Grønne (2014), ”117% medlemsvekst i 2013”, www.mdg.no, nedladdad 2015-12-14.

Miljøpartiet de Grønne (2015), ”Vedtekter for Miljøpartiet de Grønne”, <https://www.mdg.no/vedtekter/>, nedladdad 2015-12-09.

Miljøpartiet de Grønne Oslo, ”Harald Nissen valgt til ny leder av Oslo Miljøpartiet de Grønne”, www.oslo.mdg.no/nyhet, nedladdad 2015-12-15.

Miljøpartiet de Grønne, ”Prinsippprogram”.

Morgenbladet (2013) ”Hopet er lysgrønt”, 12 juli 2013

Nationen (2013), ”Rød klut søker grønne venner”, 3 februari 2013.

Nordsieck, Wolfram (2013), ”Denmark”, <http://www.parties-and-elections.eu/>, nedladdad 2015-11-19.

Nordsieck, Wolfram (2015), ”Norway”, <http://www.parties-and-elections.eu/>, nedladdad 2015-11-18.

NRK (2013), ”Disse sakene mener veljerne er viktigst”, 5 september 2013.

- NRK (2013), "Valg 2013", www.nrk.no/valg2013, nedladdat 2015-12-16.
- NRK (2015), "Valg 2011. Landsoversyn", <http://www.nrk.no/valg2011/valgresultat/>, nedladdat 2015-12-13.
- OSCE/ODIHR (2009), *Norway Parliamentary Elections 14 September 2009. Election Assessment Mission Report*, Warszawa 27 November 2009.
- OSCE/ODIHR (2013), *Election Assessment Mission Final Report. Norway Parliamentary Elections 9 September 2013*, Warszawa 16 December 2013.
- Ragin, Charles C. (1987), *The Comparative Method. Moving Beyond the Qualitative and the Quantitative Strategies* (revised ed.), Oakland: University of California Press.
- Romerikes Blad* (2013), "En valgkamp man kan like", 31 augusti 2013.
- Selb, Peter och Sandrine Pituctin (2010), "Methodological Issues in the Study of New Parties' Entry and Electoral Success", *Party Politics* vol. 16:2. s.147-170.
- Sikk, Allan (2006), *Highways to Power: New Party Success in Three Young Democracies*, Tartu: Tartu University Press.
- Statistisk Sentralbyrå (2013), "Valgkampbidrag 2013", www.ssb.no/valg, publicerat 25 september 2013, nedladdat 2015-12-15.
- Strøm, Kaare (1990), "A Behavioral Theory of Competitive Political Parties", *American Journal of Political Science* vol. 34:2 s. 565-598.
- Todal Jensen, Anders (2009) "Does Public Broadcasting Make a Difference? Political Knowledge and Electoral Campaigns on Television", *Scandinavian Political Studies* vol. 32:3, s. 247-271.
- Valen, Henry (1994), "Valgsystemet i Norge", *Statsvetenskaplig Tidskrift* vol. 97:1. s.17-21.
- Verdens Gang* (2013), "Miljøpartiet flinkest i sosiale medier", 29 augusti 2013.
- Verdens Gang* (2013), "Miljøpartiet raser mot debattknekt i TV 2", 6 september 2013.
- Westbye, Tor Øyvind (2011), "Usynliggjøring av MDG", *Bergens Tidende* 28 augusti 2011.

Willey, Joseph (1998), "Institutional Arrangements and the Success of New Parties in Old Democracies", *Political Studies* vol. 46:3, s. 651-668.

Vårt Land (2013), "Grønn Politikk", 16 mars 2016.